

ZPRÁVA O ČINNOSTI
ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE
ZA ROK 1997

BRNO
květen 1998

1. Návrhy věcných záměrů novel zákonů o ochraně hospodářské soutěže a o zadávání veřejných zakázek

V roce 1997 navázal Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále „ÚOHS“ nebo „Úřad“) na svoji činnost v roce 1996, v němž byl zákonem č. 272/1996 Sb. přetransformován z Ministerstva pro hospodářskou soutěž do současné podoby. Jeho působnost vymezená zákonem č. 273/1996 Sb. zůstala v hodnoceném období **nedotčena**, a proto se ÚOHS soustředil na rozsáhlejší vytváření podmínek pro podporu a ochranu hospodářské soutěže, prohluboval výkon dohledu při zadávání veřejných zakázek a vykonával další působnosti stanovené zvláštními zákony. Významnými úkoly v oblasti legislativy, které ÚOHS v roce 1997 splnil, byly ty, k nimž byl zavázán příslušnými usneseními vlády.

V souladu s usnesením vlády ČR č. 398 ze dne 2. července 1997 **zpracoval** ÚOHS návrh **věcného záměru novely zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže**, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. (dále „ZOHS“). Materiál vyšel z analýzy platné právní úpravy v České republice, souvisejících právních předpisů a jejich porovnání s právní úpravou Evropských společenství. Stávající právní úprava je převážně slučitelná se soutěžním právem ES a nebrání tak vstupu České republiky do Evropské unie. Cílem návrhu je dosažení vyššího stupně slučitelnosti se soutěžním právem ES a posílení právní jistoty v oblasti hmotněprávní i procesněprávní. Návrh bere v úvahu judikaturu Soudního dvora ES, rozhodovací činnost Komise ES, poznatky Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), zkušenosti získané aplikací zákona za dobu jeho účinnosti, judikatury Vrchních soudů v Praze a Olomouci a byl rovněž konzultován se zástupci Evropské komise (dále „EK“).

ÚOHS dále zpracoval **návrh věcného záměru novely zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek**, ve znění zákona č. 148/1996 Sb. Zásadním důvodem pro vypracování uvedeného návrhu bylo dosažení vyššího stupně slučitelnosti s právem ES, resp. promítnutí evropských směrnic o koordinaci a přezkoumávání postupů zadávání veřejných zakázek do národní úpravy, ve smyslu metodických pokynů pro další zajišťování prací na sblížení právních předpisů České republiky s právem Evropských společenství. V neposlední řadě šlo také o zohlednění praktických zkušeností a poznatků získaných ÚOHS při výkonu dohledu nad dodržováním zákona v rámci přezkoumávání úkonů zadavatele a v navazujícím řízení o rozkladech podaných proti jeho prvostupňovým rozhodnutím. Tento návrh věcného záměru novely zákona byl vládou ČR projednán až 22. 4.1998.

Ve smyslu zadání úkolů plynoucích pro ÚOHS z usnesení vlády č. 228 ze dne 16.4.1997 o korekci hospodářské politiky a k dalším transformačním opatřením, z usnesení vlády č. 247 ze dne 23.4.1997 o zásadách vlády pro oblast výzkumu a vývoje a z usnesení vlády č. 295 ze dne 7.5.1997 k výběru pojistného na veřejné zdravotní pojištění byl ve spolupráci s Ministerstvem financí, Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy zpracován **návrh dílčí novely zákona** o zadávání veřejných zakázek. Cílem této novely bylo především to, aby ta část výzkumu a vývoje, kde jediným uživatelem výsledků je stát, byla zadávána podle zákona o zadávání veřejných zakázek, dále rozšíření kvalifikačních předpokladů uchazečů o veřejnou zakázku o prokázání skutečnosti, že uchazeč nemá nedoplatek pojistného na veřejné zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení a dále to, aby při zadávání veřejných zakázek příslušnými orgány státní správy, u kterých výše budoucího peněžitého závazku bez DPH přesáhne 100 mil. Kč, ustavil komisi pro posuzování a hodnocení nabídek příslušný ministr nebo předseda tohoto orgánu, a u veřejných zakázek nad 500 mil. Kč přímo vláda ČR. S vládním návrhem novely zákona o zadávání veřejných zakázek vyslovila Poslanecká sněmovna souhlas dne 12. února 1998. Změna byla učiněna pouze snížením výše budoucího peněžitého závazku bez DPH ze 100 mil. Kč na polovinu a

z 500 mil. Kč na 200 mil. Kč a tím, že členem příslušných komisí nebude zástupce ÚOHS. Poté byla novela předložena Senátu, který ji s pozměňovacími návrhy vrátil Poslanecké sněmovně. Poslanecká sněmovna schválila dílčí novelu podle návrhu Senátu v dubnu 1998.

Za účelem jednotného postupu zadavatelů veřejných zakázek v oblastech postižených ničivými povodněmi v červenci roku 1997 vydal ÚOHS výklad k jednotlivým ustanovením zákona o zadávání veřejných zakázek. Tento výklad bude možno aplikovat i v případech jiných živelných pohrom. V této souvislosti lze konstatovat, že operativní přístup ÚOHS při řešení mimořádné situace v oblasti zadávání veřejných zakázek byl kladně hodnocen zástupci EK.

2. Základní činnost v oblasti ochrany hospodářské soutěže

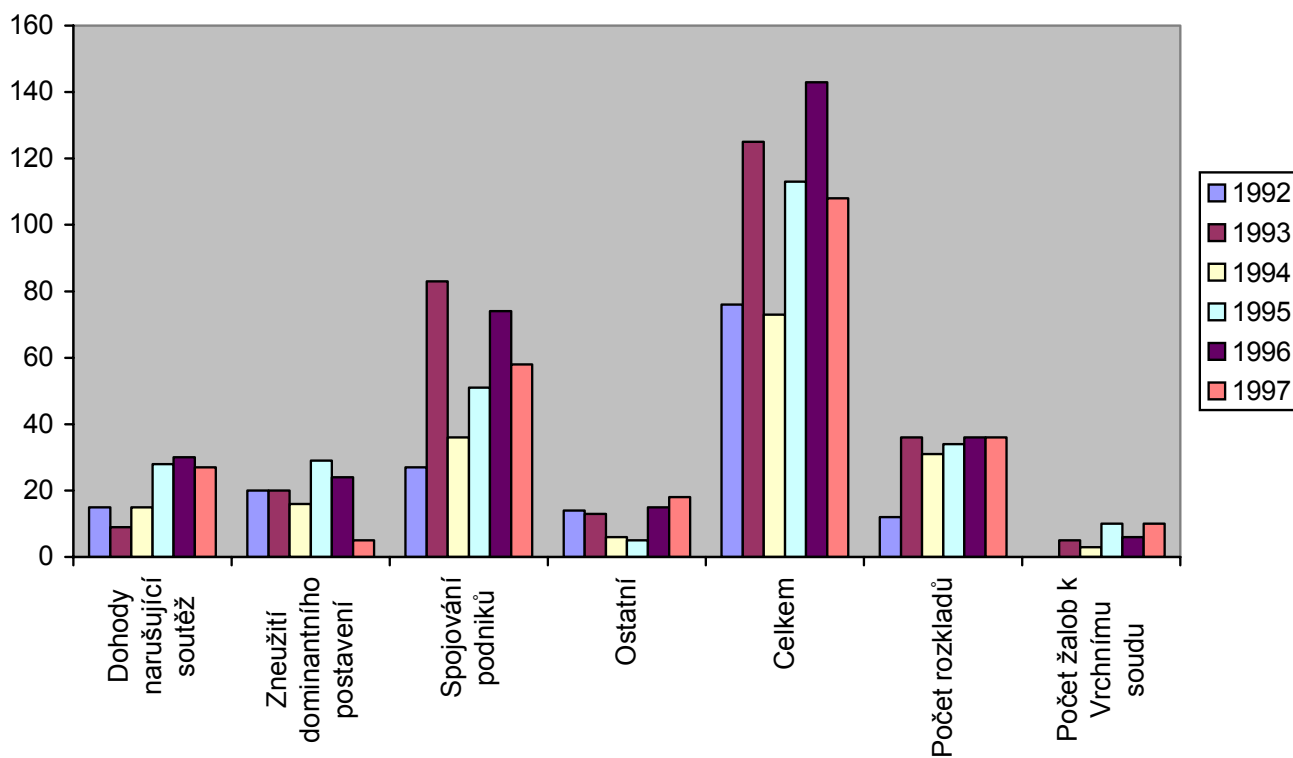
2.1 Trendy vývoje zásahů ÚOHS v rámci správních řízení

Počet podnětů, správních řízení včetně rozkladů proti rozhodnutím vydaných prvoinstančním orgánem a počet žalob podaných u Vrchního soudu proti rozhodnutím ministra pro hospodářskou soutěž a předsedy ÚOHS o rozkladech v letech 1992-1997

Podněty	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Celkem	169	312	601	655	527	611

Správní řízení	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Dohody narušující soutěž (kartelové)	15	9	15	28	30	27
Zneužití dominantního postavení	20	20	16	29	24	5
Spojování podniků (fúze)	27	83	36	51	74	58
Ostatní	14	13	6	5	15	18
Celkem	76	125	73	113	143	108
Počet rozkladů	12	36	31	34	36	37

Počet žalob k Vrchnímu soudu		5	3	10	6	10
Celková výše pravomocně uložených pokut v roce 1997				10 495 000,-- Kč		

2.2 Zásahy proti regionálním a místním monopolům

Nejčastější zásahy ÚOHS v roce 1997 proti regionálním a místním monopolům byly v oblasti **vodárenství a kanalizace** (Vodárny a kanalizace Karlovy Vary), **kabelové televize** (Kabel Plus Severní Čechy, Kabel Plus Jižní Morava, TES Litvínov, Kabel Plus Východní Čechy, Kabel Plus Jižní Čechy, Kabel Plus Praha, Kabelová televize Břeclav) a **dodávek elektřiny konečnému spotřebiteli** (Jihomoravská energetika, Východočeská energetika, Jizera Liberec – dodavatel elektřiny pro radiový převaděč oblastního celního úřadu Liberec). Obecně lze konstatovat, že dopady z neférového jednání místních či lokálních monopolistů mají silný **negativní účinek na konečného spotřebitele**, který se z důvodu chybějící alternativní možnosti volby jiného dodavatele ocitá v nevýhodném postavení vůči těmto monopolistům.

ÚOHS vedl správní řízení s lokálním dodavatelem páry pro Znojemské mlékárny, a.s., Znojmo. Uvedený dodavatel vynucoval od odběratele zálohy v takové výši, která neodpovídala skutečnému odběru tepla ani v nejexponovanějších zimních měsících, a zároveň zahrnul do smlouvy o dodávkách ustanovení umožňující přerušování dodávky páry v případě neplacení záloh. Nebezpečnost jednání účastníka řízení byla značná, jelikož mělo za následek přerušování dodávek páry, resp. zastavení výroby ve Znojemských mlékárnách, které mohlo mít negativní důsledky pro výrobce mléka i pro spotřebitele. ÚOHS uložil za porušení zákona účastníkovi řízení pokutu ve výši 300 000,-Kč.

2.3 Zásahy proti profesním sdružením podnikatelů

ÚOHS se v roce 1997 zabýval 3 případy souvisejícími s problematikou profesních sdružení podnikatelů (oproti 5 v roce 1996). Úbytek případů porušení ZOHS ze strany profesních asociací a komor je možné částečně spojovat i s **přísnějším přístupem deklarovaným a aplikovaným úřadem** na ochranu hospodářské soutěže pro tuto oblast a právní osvětou.

V **případě České komory architektů (ČKA)** ÚOHS kvalifikoval v prvoinstančním rozhodnutí usnesení valné hromady ČKA, kterým byl přijat soutěžní řád ČKA, jako rozhodnutí sdružení podnikatelů, jež vede nebo může vést k narušení hospodářské soutěže. Ve správním řízení vedeném proti **Českomoravské agrární konfederaci (ČMAK)** byla za porušení ZOHS považována skutečnost, že ČMAK přijala na jednání představenstva rozhodnutí o vydání stanoviska k cenové úhradě a farmářským cenám některých komodit v roce 1997 (vyhlášení minimálních farmářských cen). V případě **České lékárnické komory (ČLK)**, kde ČLK vyvíjela snahy o regulaci počtu lékáren v jednotlivých obcích, ÚOHS zaujal stanovisko o nepřipustnosti takového jednání. Realizace uvedeného záměru by znamenala, že lékárníci, kteří mají zákonem stanovené povinné členství v komoře, a kteří již lékárny provozují, by rozhodovali o svých případných konkurentech, resp. bránili by potenciálním soutěžitelům při vstupu na trh.

2.4 Obhajoba hospodářské soutěže v oblasti regulovaných sektorů

V průběhu roku 1997 se Úřad prostřednictvím přímé účasti svých zástupců i prostřednictvím písemných připomínek účastnil projednávání návrhu Energetické politiky ČR i jednání o ustavení ústředního energetického dispečinku.

ÚOHS ve správním řízení ve věci určení, zda ČEZ a.s. stanovením ceny za přenos elektřiny sítěmi ČEZ a.s. ve smlouvě uzavřené se společností První energetická, a.s., (PEAS) není zneužitím dominantního postavení, řízení zastavil. V odůvodnění rozhodnutí bylo mj. poukázáno na několik skutečností, které se stavu konkurenčního prostředí na vymezeném relev. trhu bez-

prostředně týkají (služeb spojených s přenosem elektřiny), a které mohou významným způsobem hospodářskou soutěž ovlivnit. Především bylo konstatováno, že pro věcně správná rozhodnutí je nezbytné, aby se vztahy mezi účastníkem řízení ČEZ a PEAS odehrávaly v **jednoznačně** daném prostředí, kde jsou vzájemná práva a povinnosti upraveny právními předpisy. Ke dni vydání rozhodnutí však stále nebyly v energetickém zákoně upraveny **vztahy, které vznikají mezi subjekty při přenosu elektřiny** a dále pak nebyla vyřešena otázka ustavení **nezávislého ústředního elektroenergetického dispečinku**. Dalším, nezbytným předpokladem pro úplné a přesné zjištění skutečného stavu věci je podle uvedeného rozhodnutí potřeba znát **výši nákladů**, které ČEZ vznikly s přepravou elektřiny pro PEAS svými sítěmi. Tuto výši nákladů na přenos elektřiny však ÚOHS nemohl zjistit, neboť nákladová situace účastníka řízení nebyla tehdy známa. Obecně lze říci, že výše uvedené příčiny jsou největší překážkou **pro přístup třetích stran** k přenosovým sítím, bránící snahám o dovoz **levné energie pro velké podniky**.

2.5 Prosazování prosoutěžního hlediska v návrzích nové právní úpravy

V roce 1997 ÚOHS soustavně prosazoval v rámci meziresortního připomínkového řízení nebo v případech vypracovávání stanovisek k materiálům pro jednání vlády ČR prosoutěžní hledisko.

V připomínkách k návrhu zákona o veřejném zdravotním pojištění a zákona o zdravotní péči ÚOHS doporučoval při definování práv pojištěnce upřednostnit **právo** pojištěnce na **volbu lékaře** podle jeho odborných schopností a důvěry v jeho osobu, nikoliv tedy podle toho, zda je smluvním lékařem pojišťovny pojištěnce. ÚOHS rovněž považuje za nezbytné, aby obecně závazný předpis stanovil **transparentní ukazatele a kritéria**, jimiž se budou pojišťovny řídit při uzavírání smluv s poskytovateli **zdravotní péče** a dalších služeb. ÚOHS nesouhlasí se zakotvením výhradního poskytování smluvního zdravotního pojištění **jen zdravotními pojišťovnami**. Výhradní poskytování tohoto pojištění by nepříznivě zasáhlo do soutěžního prostředí na relevantním trhu tohoto pojistného produktu a zvýhodnilo by některé soutěžitele na úkor jiných.

V připomínkách k návrhu věcného záměru nového autorského zákona ÚOHS odmítl snahu vyjmout z působnosti ZOHS tarifní odměny a hromadné smlouvy. Kromě toho si ÚOHS vyhradil právo uplatnit připomínky k úpravě pravidel pro uzavírání smluv mezi organizacemi oprávněnými vykonávat hromadnou správu autorských práv a uživatelé předmětu ochrany v souvislosti se sazbami odměn.

Ve stanoviscích k návrhu **zákona o daňovém poradenství a daňových poradcích** a k návrhu zákona o **auditě a auditorech** ÚOHS upozornil na výrazné oslabení pozice Ministerstva financí ČR (resp. státní správy) a naopak na nedůvodné posílení pozice Komory daňových poradců ČR nebo Komory auditorů ČR. Uvedené posílení postavení obou komor se projevuje zejména při organizaci profesních zkoušek, stanovení jejich obsahu a podmínek výkonu poradenské činnosti nebo auditu, k nimž je oprávněn pouze poradce nebo auditor, který má licenci vydanou Komorou.

V připomínkách k vládnímu návrhu zákona o **telekomunikacích** bylo prosazováno zejména ustavení nezávislého regulačního orgánu pro uvedenou oblast. Rovněž účast zástupce ÚOHS na seminářích pořádaných podvýborem pro pošty a telekomunikace poslanecké sněmovny Parlamentu ČR poskytovala příležitost k prosazování prosoutěžního hlediska Úřadu.

Při připomínkování návrhu zákona o poskytování souboru **služeb cestovního ruchu** ÚOHS prosazoval, aby k předložení pojistné smlouvy, která je jednou z podmínek pro udělení kon-

cese k provozování cestovní kanceláře, existovala i alternativní možnost spočívající ve složení odpovídající finanční částky u peněžního ústavu.

ÚOHS doporučoval při projednávání návrhu zákona o **Sbírci zákonů**, aby rozsáhlejší přílohy právních předpisů nemuseli zákazníci automaticky objednávat a nakupovat společně s právním předpisem, a to z důvodu, že přílohy nejsou pro každého odběratele potřebné. V připomínkách k věcnému návrhu **zákona o podmínkách některých smluv uzavíraných se spotřebiteli** ÚOHS prosazoval odstranění nerovnoprávnosti vztahů „soutěžitel – spotřebitel“, k pokrytí případů kdy je spotřebitel poškozován, ale ÚOHS nemůže kvalifikovat takové jednání jako zneužití monopolního postavení; příkladem jsou smlouvy uzavírané mezi občanem a kabelovými televizemi. Inicioval předběžná jednání se zástupci Ministerstva financí o možnosti zavedení regulace pro oblast kabelových televizí.

2.6 Činnost vztahující se k účasti ÚOHS v privatizačním procesu

Usnesením vlády ČR č. 212 ze dne 9.4.1997 byla potvrzena další účast ÚOHS v dohodovacím řízení související s privatizací. Tímto bylo ÚOHS umožněno pokračovat v prosazování konkrétních záměrů v privatizačním procesu, jako např. podpora podnikatelských záměrů subjektu, který je **nájemcem podniku a prokazatelně v něm investoval**, dále podpora záměrů umožňujících prohloubení hospodářské soutěže v **části služeb** (stravovacích, úklidových apod.) **patřících** do velkého **komplexu** služeb poskytovaných v určité oblasti, a prosazování formy privatizace podniků patřících do **přirozených monopolů**, způsobem umožňujícím **obcím odkoupení akcií podniku**. Dalším záměrem ÚOHS bylo prosazování privatizace cestou prodeje akcií stávajícím managementům podniků, pokud dokázaly dlouhodobě realizovat strategii podniku a přispěly k dosažení dobrých hospodářských výsledků. V roce 1997 ÚOHS pravidelně připomínkoval vládní materiály, týkající se žádostí o udělení výjimky podle § 45 zákona č. 92/1991 Sb. a návrhů rozhodnutí o privatizaci podle § 10 odst. 1 zákona č. 92/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby. Usnesením vlády byl rovněž členem komise pro vyhodnocení veřejné soutěže na prodej akcií Jan Becher-Karlovarská Becherovka, a.s., které byly v držení FNM, jmenován zástupce ÚOHS.

V loňském roce se na základě doporučení ÚOHS realizovala cestou prodeje akcií privatizace podniků **Jemča Jemnice, a.s.**, a **Hotel International Brno, a.s.** V případě privatizace Zápa-dočeských keramických závodů Horní Bříza byla ÚOHS prosazena podmínka veřejné soutěže **omezující** účast zahraničních zájemců, kteří **prokazatelně vlastní** na území ČR **majetkový podíl** ve společnosti zabývající se těžbou a zpracováním **kaolínu a jílu**, případně sami takovou společnost vlastní. U státního podniku Paramo bylo navrženo řešení privatizace formou přímého prodeje, u společnosti **Mero, a.s.**, bylo navrženo ponechání 100 % akcií ve vlastnictví státu (dosud trvá rozpor). S navrhovaným řešením privatizace **ČEPRO, a.s.**, tj. vložением 50 % majetkové účasti na podnikání **a.s. ČEPRO** do **a.s. UNIPETROL**, vyslovil ÚOHS **nesouhlas a doporučil veřejnou soutěž**, s ponecháním dostatečného podílu ve FNM, a to z důvodu zajištění možnosti přepravy pohonných hmot, topných olejů, maziv a dalšího zboží produktovody **pro všechny soutěžitele**. Ve stanovisku k privatizaci hnědouhelných společností **SU Sokolov, MUS Most a SD Chomutov** ÚOHS vyjádřil názor, že strategický investor by neměl mít rozhodující podíl ve společnostech působících v oboru energetika, a že pro každou privatizovanou společnost by měl být vybrán **jiný strategický investor** s tím, že mezi vybranými strategickými investory by neměla existovat žádná forma vzájemného propojení. Rovněž při privatizaci **OKD Ostrava** bylo doporučeno, aby strategický partner nebyl totožný se strategickým investorem vybraným při prodeji hnědouhelných společností.

2.7 Zásahy proti opatřením orgánu státní správy a orgánů obcí

V roce 1997 byla ÚOHS zjištěna poměrně velká četnost případů, kdy orgány měst porušovaly svými opatřeními ZOHS tím, že **vydávaly různé vyhlášky a doplňky územních plánů** zakazující novým stavebníkům či investorům budovat jiné zdroje tepla a nutily je připojit se k centrálnímu zásobování teplem. Tato snaha je většinou ovlivněna tím, že města vlastní významné majetkové podíly v teplárenských společnostech, které v daných lokalitách zásobují převážnou část města teplem.

Na základě zásahu ÚOHS zrušil Městský obvod Ostrava – Jih obecně závaznou vyhlášku omezující prodej a podávání alkoholických nápojů na území městského obvodu z důvodu, že neupravovala chování předem neznámého počtu subjektů vymezených v ní **obecnými znaky**, ale jednostranně zasahovala do právního postavení **konkrétních subjektů**. ÚOHS shledal jako porušení § 18 ZOHS postup Městského úřadu v Tanvaldě, při kterém nebyl respektován **záměr obce** o pronájmu plochy parkoviště pro účely stánkového prodeje na základě vhodného zveřejnění a prostor byl pronajmut jednomu ze zájemců. Tímto způsobem byli **ostatní zájemci** o pronájem parkoviště pro účely stánkového prodeje **vyloučeni** ze strany Městského úřadu Tanvald z hospodářské soutěže (stížnost vietnamských občanů Nguyenových, obdobné stížnosti byly řešeny v obci Zhoř). V roce 1997 ÚOHS požádal Ministerstvo spravedlnosti ČR o zjednání nápravy ve smyslu ustanovení § 18 ve věci zpřístupnění dat o soutěžitelích obsažených v Obchodním rejstříku všem zájemcům (soutěžitelům). Učinil tak po posouzení oprávněnosti stížnosti společnosti Albertina data s.r.o. Praha, neboť bylo zjištěno, že uvedená data jsou předávána na základě smlouvy k **dispozici jedné společnosti**. Náprava závadného stavu byla zjednána tím, že Ministerstvo spravedlnosti ČR učinilo předmětné údaje volně přístupné prostřednictvím Internetu. ÚOHS rovněž požádal Ministerstvo financí ČR o zjednání nápravy ve smyslu § 18 ZOHS ve věci zpřístupnění údajů o plátcích DPH a spotřební daně. Učinil tak po prošetření stížnosti společnosti Albertina data s.r.o. Praha, neboť bylo v rámci šetření zjištěno, že uvedená data jsou poskytována pouze Podniku výpočetní techniky, a.s., a SPT Telecom. **Nápravu závadného stavu zajistilo Ministerstvo financí ČR tím, že předmětné údaje nadále zveřejňuje prostřednictvím Internetu**, čímž je zpřístupnilo všem zájemcům o tyto údaje z řad ekonomické veřejnosti. Dále Ministerstvo financí ČR zrušilo ke dni 30.9.1997 smlouvu s PVT a.s. o poskytování výše uvedených dat. SPT Telecom jsou údaje nadále poskytovány do systému VIDEOTEXT. V roce 1997 Městský úřad města Karlovy Vary při řešení situací v oblasti taxislužeb umožnil uzavírání smlouvy s taxidispečinkou, které obsahovaly ustanovení **vylučující z taxislužeb taxikáře s bydlištěm mimo město Karlovy Vary**. Vzhledem k tomu, že se jednalo o opatření, které mohlo narušit hospodářskou soutěž, ÚOHS požádal příslušný okresní úřad o změnu příslušné smlouvy, což město Karlovy Vary učinilo.

2.8 Kontrola ekonomické koncentrace

Sledování koncentračních snah v jednotlivých odvětvích v letech 1995 až 1997

	Odvětví (obor)		
	1995	1996	1997
Silné tendence ke spojování podniků	Strojírenství (jeřáby, důlní lokomotivy, pružiny, volanty, šicí stroje apod.)	Strojírenství (vrtací stroje, kuličková ložiska, nákladní vozy, vícevřetenové automaty, brzdy, soustruhy, zařízení pro chemický průmysl, apod.)	Strojírenství (spojovací součásti, letecké motory, upínací náradí, závitníky, lokomotivy, tramvaje, pletací stroje, chemodialyzační přístroje, turbíny, kotle) Potravinářský průmysl (rýže, luštěniny, sýry, cukr, margarín, oleje, vitamínové nápoje)
Převládající tendence o koncentrace	Izolační hmoty Zpracování nerostných surovin, pálené materiály, těžba kamene, keramické hmoty) Potravinářský průmysl (alkoholické nápoje, dětské výživy, mléko a mléčné výrobky)	Dřevařský průmysl (pěstování, těžba a prodej surového dřeva) Petrochemický průmysl (výroba plastických hmot, polystyrénu, kaprolaktamu, fenolformaldehydu, žiravin, trhavín, apod.) Gumárenský a plastikářský průmysl (výroba pneumatik, plastických desek, folií) Ocelářské výroby (železniční dvojkolí, ocelové dráty, fólie)	Dřevařský průmysl (pěstování, těžba a prodej surového dřeva) Papírenský průmysl (cigaretový papír, novinový papír, buničina, lepenky) Distribuce tisku Sklářský průmysl (sklo, polotovary pro výrobu bižuterie) Gumárenský a plastikářský průmysl (výroba pneumatik, obaly z plastů) Zásobování pitnou vodou a čištění odpadních vod Telekomunikační zařízení Hutnictví Teplárenství
Slabé tendence ke spojení podniků	Elektrotechnický průmysl Telekomunikace	Elektrotechnický průmysl (televizní sklo) Bankovníctví	Stavebnictví Textilní průmysl Elektrotechnický průmysl

		Hoteliérství Teplárenství	Pojišťovnictví Petrochemie Technické plyny
--	--	--------------------------------------	---

Nejčastější hospodářské výhody pro zamýšlené spojování podniků uváděné účastníky řízení v letech 1995 - 1997

		1995	1996	1997
1.	Zajištění investic pro rekonstrukce a modernizace výroby pro nové technologie. Získání přímých finančních zdrojů jako vklad na investice (vč. zlepšení fin. situace podniků, zajištění finanční stability a provázanosti zdrojů, apod.), vytvoření kapitálové silné struktury	23×	25×	16×
2.	Zajištění know-how v technologii	9×	11×	15×
3.	Umožnění zvýšení exportu, vč. zajištění vstupu na zahraniční trhy	10×	11×	13×
4.	Zvýšení kvality výrobků a kvality prodeje promítající se do zvýšení konkurenceschopnosti	8×	18×	22×
5.	Umožnění vstupu do zavedených prodejních sítí zahraničního nebo domácího partnera	6×	7×	9×
6.	Rozšíření sortimentu výrobků	5×	17×	11×
7.	Zajištění plného využití stávajících výrobních kapacit a zabezpečení odbytu, rozšíření nedostatečné výrobní kapacity a zvýšení sériovosti výrobků	4×	9×	11×
8.	Přizpůsobení se mezinárodním normám standardizace a normalizace, vč. standardu pro ochranu života a zdraví zaměstnanců	3×	7×	5×
9.	Zajištění dodržování ekologických norem vč. zavádění ekologicky nezávadných výrobků a docílení větší bezpečnosti výrobků pro uživatele, ochrany životního prostředí, zlepšení hospodaření s odpady	8×	13×	12×
10.	Poskytování know-how pro efektivní řízení společnosti (zavedení marketingu, zavedení totálního systému kontroly jakosti apod., jednotný systém péče o zákl. fondy)	3×		9×
11.	Zabezpečení vyšší profesionality práce (školení zaměstnanců, řídicích pracovníků, zlepšení organizace práce)	6×	11×	9×
12.	Zlepšení spotřebitelského komfortu (kvalitnější zboží, nabídka komplexnějších služeb, nabízení skupiny výrobků ve formě balení)	2×	16×	9×
13.	Udržení zaměstnanosti a vytváření nových pracovních příležitostí vč. zachování stávajících sociálních podmínek	3×	10×	6×
14.	Zkrácení návratnosti investic, úspora nákladů, vč. úspory energie		3×	17×
15.	Urychlené a pružné uspokojování poptávky v oblasti telekomunikací		1×	0
16.	Úspora nákladů v dopravní obslužnosti, což se promítne ve výši požadovaných finančních příspěvků od státu pro tuto oblast		1×	1×
17.	Zachování proslulé značky výrobku		4×	2×
18.	Společný výzkum, získání poznatků technického rozvoje, optimalizace technologického rozvoje		10×	12×
19.	Pevnější pozice při zabezpečení plynulosti dovozu surovin a optimalizace logistiky dovozu a expedice výrobku		9×	6×
20.	Zlevnění výrobků na tuzemském trhu			3×
21.	Získání pozemku pro vybudování nové technologie, vybudování skladovacích prostor a vzájemné používání těchto prostor			5×

22.	Unifikace provozovaných technologií, jednotné využívání účetní evidence, informovanosti, apod.			2×
23.	Revitalizace výroby			1×
24.	Racionalizace hospodářské činnosti (výroba, služby, atd.)			6×
25.	Optimalizace logistiky na trhu ČR a zvýšení efektivity stávajících obchodních sítí jejich propojením			7×
26.	Zajištění strategické bezpečnosti ČR při zásobování petrochemickými produkty			1×
27.	Posílení důvěry investorů a bank			1×
28.	Zvýšení ratingu na kapitálových trzích			1×
29.	Snížení administrativy a režijních nákladů			7×

V roce 1997 bylo vydáno 58 rozhodnutí v rámci povolování spojování podniků (fúze) oproti 74 rozhodnutím v roce 1996. Snížení počtu spojení podniků zahrnujícího spojení uzavřené mezi českým subjektem a zahraničním investorem pravděpodobně souvisí i se skutečností, že v loňském roce příliv **cizího kapitálu** do tuzemské ekonomiky **zeslábl** přibližně o čtvrtinu. Rozhodnutím druhoinstančního orgánu nebylo povoleno spojení obchodní společnosti REC Mankovice a Veterinárního asanačního ústavu Tišice. Povolení spojení společnosti Bongrain (Europe) S.A., Le Moulin a Vent Guyancourt a společnosti Povltavské mlékárny Sedlčany bylo vydáno **s podmínkami** (povinnost Bongrain informovat ÚOHS o každém dalším zamýšleném spojení se soutěžitelem na trhu mléka a mléčných výrobků v ČR, dodržení deklarovaných závazků ze strany francouzské společnosti). Rovněž spojení podniků Natura, a.s., Naturamyl a.s. Lusiana do Brasil Comércio Internacional e Representacao Ltd. a Dr. Oetker, s.r.o., na trhu práškových výrobků pro přípravu pudinků, bylo povoleno **s omezeními a závazky** pro účastníky řízení, nezbytnými **pro ochranu hospodářské soutěže** (zachování kombinované ochranné známky českého výrobku, nebránění možnosti odůvodněného vylepšení receptury výrobku, zachování existence souběžných dodávek pudinkových prášků na trhu ČR, apod.). Omezení a závazky pro účastníky řízení nezbytné pro ochranu hospodářské soutěže na dobu určitou byly rovněž uloženy při schvalování spojení mezi společnostmi Société Anonyme Sucières de Berneuil sur Aisne a 1. českou cukerní, a.s., dále Sklo a.s. Lučany nad Nisou / Sklářská surovina, s.r.o., Jablonec nad Nisou (zachování dosavadní výroby tyčového skla, perličkových polotovarů a kompozičních tyčinek pro výrobu imitovaných drahokamenů na dobu 5 let) a Dispress, s.r.o. / PNS, a.s., Praha (zajištění pokračování činnosti PNS v oblasti dislokace tisku, **umožnění vstupu všem vydavatelům** do distribuční sítě, apod.). Ostatní rozhodnutí o spojení podniků byla vydána **bez omezujících podmínek**.

Z analýzy hospodářských výhod, které byly účastníky řízení uvedeny v žádostech o povolení spojení podniků v letech 1995-1997, lze odvodit tyto závěry:

- Došlo k podstatnému rozšíření škály hospodářských výhod, vč. výhod pro konečného spotřebitele (nejčastěji uváděné výhody pro spojení v roce 1995 bylo možno zatřídit do 13 skupin; absolutní počet uváděných výhod pro spojení podniků v roce 1997 činil 29).
- Lze zaznamenat tendence k prohlubování vlivu **vlastníka infrastruktury sítí** na hospodaření ve společnosti, která tento **majetek provozuje**. ÚOHS povolil spojení Severočeské vodárenské společnosti, a.s., která je **vlastníkem** vodovodních a kanalizačních sítí, a Severočeské vodovody a kanalizace, a.s., Teplice, která je **provozovatelem** těchto sítí. Severočeskou vodárenskou společnost, a.s., založilo 440 měst a obcí v severních Čechách. Největším akcionářem Severočeských vodovodů a kanalizací, které provozováním najatého majetku zajišťují zásobování pitnou vodou a odkanalizování, je Welsch Water Inter-

national. Při povolování spojení bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že dochází k přenosu akcionářských práv z FNM na konkrétního strategického investora, resp. k možnosti výraznějšího ovlivňování provozní společnosti s cílem zajištění kvalitní pitné vody obyvatelům a poskytnutí lepších služeb souvisejících s odvodem a čištěním odpadních vod.

- Je možno potvrdit, že **zájem** o vstup **zahraničních investorů** do společností zabývajících se zásobováním vodou a odkanalizováním stále **trvá** (ÚOHS povolil spojení společnosti Lyonnaise des Eaux, Nauterre, France a společnosti Vodárenská akciová společnost, a.s., Brno z důvodu, že dochází k přenosu akcionářských práv z FNM na strategického investora, který přinese know-how do společnosti a zajistí kapitál na modernizaci zařízení vodárenské společnosti. Ve svém důsledku povolení podniků přinese pro obyvatele kvalitnější služby a vyšší kvalitu užitných vlastností dodávané vody).
- **Úspory nákladů**, vč. úspory elektroenergie, nákladů na dopravu a mzdových nákladů, patřily mezi rozhodující **hospodářské výhody** při spojování podniků uváděné účastníky řízení v roce 1997 (fúze Impress Packaging Holding, B.V. Denventr, Nizozemí / Strojbal Hradec Králové, OKD a.s. / Prosper Trading a.s.; Dispress, s.r.o., / PNS – úspora nákladů na dopravu; Českomoravská obchodní a výrobní společnost, a.s. / Kovona Karviná, a.s.; Lesní společnost Jihomoravské lesy, a.s. / Lesní společnost Telč, a.s. – **snížení administrativních a režijních nákladů**; EMARKO, a.s. / Bask, a.s. – **úspora mezd**). Úspory nákladů jako hospodářskou výhodu uváděly převážně **české společnosti**, které se spojovaly mezi sebou. Hospodářskými výhodami uváděnými při zamýšleném spojení české společnosti se zahraničním subjektem bylo převážně zajištění investic pro modernizaci výroby, získání know-how v technologii řízení, umožnění vstupu do prodejních sítí zahraničního partnera a společný výzkum a vývoj. Kromě výše uvedených hospodářských výhod ze spojení podniků by mělo zároveň dojít i k benefičnímu efektu pro **konečného spotřebitele**: docílení delší trvanlivosti a nižší hmotnosti obalů se snížením škodlivých dopadů na životní prostředí (Impress Packaging Holding / Strojbal a OKD / Prosper Trading), zvýšení kvality zboží (Českomoravská obchodní a výrobní společnost / Kovona), zajištění prodeje všech titulů pro odběratele tisku (Dispress / PNS), zabezpečení rychlejší ochrany vlastníků lesů před škůdci (Lesní společnost JHL / Lesní společnost Telč), možnost nižších cen (Emarko / Bask).
- Sledování koncentračních snah v jednotlivých odvětvích ukazuje, že nejsilnější tendence ke spojování podniků v roce 1997 byly zaznamenány ve **strojírenství** (např. ve výrobě dopravních prostředků). Rovněž v dalších sedmi **strojírenských odvětvích** byly prokázány převládající tendence o koncentrace. Analýza ÚOHS rovněž ukazuje, že změny tržních struktur, které proběhly v roce 1997, byly motivovány zejména snahou o zajištění **zahraničních know-how v technologii**, získání know-how pro **efektivní řízení společnosti, dosažení vyšší profesionality**, přeškolení zaměstnanců a **úspory nákladů**. Uvedené skutečnosti související s probíhající restrukturalizací patrně významným způsobem přispěly ke **zvýšení výkonnosti průmyslu** v roce 1997 a **korespondují** s konečnými výsledky **průmyslové výroby** za loňský rok, publikovanými Českým statistickým úřadem.
- **Slabá tendence** ke spojování podniků **ve stavebnictví**, která byla zaznamenána v roce 1997, patrně souvisí s vydanými úspornými balíčky opatření, resp. se snížením možností získání větších stavebních zakázek. Z tohoto důvodu restrukturalizační a koncentrační trend stavebních společností, který byl zaznamenán v předchozím období, a při kterém větší stavební společnosti pohlcovaly menší ve snaze předložit zákazníkům co nejúplnější nabídku služeb, byl v loňském roce přerušen. Rovněž tím, že stále trvá poptávka po obytných stavbách, zejména v povodněmi postižených oblastech Moravy, je pravděpodobné,

že i v příštím roce se budou spíše uplatňovat na trhu stavebních prací **menší a středně velké stavební společnosti**, resp. nebude docházet ke spojování podniků.

- Mezi prioritní cíle podnikové strategie při výběru partnera pro spojení podniků patřilo v roce 1997 také zajištění **ochrany životního prostředí, posílení důvěry investorů a bank** a zvýšení **ratingu na kapitálových trzích**. Poslední uvedená hospodářská výhoda ze spojení podniků se objevila v loňském roce vůbec poprvé ze strany fúzujících společností, jejichž výsledky by se měly projevit v dlouhodobém časovém horizontu. Při rozhodování o povolení spojení podniků Sepap, a.s., Štětí a AssiDomän AB Stockholm, Švédsko, přispěly podstatným způsobem předložené hospodářské výhody, spočívající v realizaci ekologického investičního projektu (rekonstrukce energetického kotle) a realizace projektu ekologizace výroby a zlepšování kvality v oblasti bělených buničín.
- Silné tendence ke koncentraci na trhu **potravin a luštěnin** souvisejí s celkovou **globalizací a internacionalizací trhu**.

2.8.1 Některé případy spojení podniků

AssiDomän AB / AssiDomän Holding / Sepap, a.s.

ÚOHS povolil spojení podniků, ke kterému došlo získáním 96,13 % podílu na základním jmění společnosti SEPAP, a.s., Štětí, švédskou společností AssiDomän AB a její dceřinnou společností AD Holding (Nederland) BV. Relevantní trh v tomto případě byl vymezen jako trh nebělené sulfátové buničiny a lepenky. ÚOHS posoudil všechny zjištěné skutečnosti z hlediska dopadu spojení na hospodářskou soutěž a výhody, které spojení přináší a dospěl k názoru, že újma, která omezením soutěže může vzniknout, bude převážena výhodami, jež spojení podniků přinese (integrace výrobků SEPAP do světové prodejní sítě společnosti AssiDomän, použití know-how v technologii, zabezpečení ekologického investičního projektu, rozšíření exportu do střední a východní Evropy). Pro konečného spotřebitele spojení podniku přinese zavedení kvalitnějších výrobků bělených buničín, zejména jednostranně hlazených balicích papírů a kartonů pro výrobu vlnitých lepenek.

Natura a.s. / Naturamyl a.s. / Lusiana do Brasil CIR Ltd. / Dr. Oetker, s.r.o.

Spojení uvedených podniků, působících na trhu práškových výrobků pro přípravu pudinků, ke kterému došlo uzavřením „Smlouvy o převodu vlastnictví a práv“, bylo povoleno s omezujícími podmínkami a závazky, nezbytnými pro ochranu hospodářské soutěže. ÚOHS spojení povolil, protože účastníci řízení prokázali, že újma, která narušením soutěže může vzniknout, bude hospodářskými výhodami převážena (zvýšení kvality výrobků, zlepšení ekologických souvislostí výroby, finanční prostředky, **vytvoření pracovních míst v regionu**). Kromě toho spojení podniků přinese pro konečného spotřebitele obohacení trhu ČR dalšími kvalitními potravinářskými produkty odrážejícími nejaktuálnější trendy zdravé výživy a moderní způsob života, při současném zachování cenové a plošné dostupnosti výrobků dle původní receptury společnosti Natura.

Lesní společnost Jihomoravské lesy, a.s. / Vítkovské lesy, a.s.

ÚOHS povolil spojení podniků Lesní společnost Jihomoravské lesy, a.s., a Vítkovské lesy, a.s., ke kterému došlo na základě smluv a koupí 49,99 % akcií společnosti Vítkovské lesy, a.s.

Relevantní výrobní trh v tomto případě byl vymezen na dva samostatné trhy – trh pěstební a těžební činnosti v lese a trh surového dříví. ÚOHS dospěl k závěru, že hospodářské výhody sloučením uvedených podniků budou přínosem jak pro **spotřebitele** (komplexnost nabízených služeb, vč. jejich zkvalitnění), tak i z hlediska **veřejného zájmu**. Účastníci řízení prokázali, že z hlediska celospolečenských hospodářských výhod dojde ke zvýšení operativnosti a akceschopnosti sloučeného podniku při likvidacích kalamitních stavů v lesích, způsobených živelnými událostmi nebo škůdci lesních dřevin.

Bongrain (Europe) S.A. / Povltavské mlékárny, a.s.

Spojení uvedených podniků, ke kterému došlo tím, že společnost Bongrain (Europe) S.A. nabyla 65,36 % akcií společnosti Povltavské mlékárny a získala nad touto společností kontrolu, bylo ÚOHS povoleno s podmínkami (dodržení závazků Bongrainu učiněných v průběhu správního řízení a povinnost oznamovat ÚOHS další podnikatelské záměry). Příklad je dále zajímavý tím, že prvoinstanční orgán spojení podniků nepovolil a k povolení došlo v rozkladovém řízení po předložení dalších technicko-ekonomických analýz ze strany účastníka řízení. Výhodou pro konečného spotřebitele ze spojení podniků je zajištění širší a různorodější nabídky výrobků za současného zachování výroby tradičních značek. Kromě toho ochrana spotřebitele před případnou aplikací vysokých cen ze strany podniků s vysoce dominantním postavením v příštích letech byla zajištěna jednou ze stanovených podmínek pro povolení spojení.

2.9 Zásahy proti dohodám omezujícím soutěž

2.9.1 Rozhodnutí¹ ÚOHS vztahující se k dohodám omezujícím soutěž členěné podle odvětví a skutkové podstaty. Rozsudky Vrchního soudu.

odvětví, obor	skutková podstata případu
----------------------	----------------------------------

¹ Prvoinstanční rozhodnutí bez ohledu na právní moc a rozhodnutí předsedy ÚOHS, která nabyly právní moci. Rozsudky Vrchního soudu z roku 1997 zahrnující případy projednávané a uzavřené ÚOHS v předchozích letech.

Stavební hmoty	<ul style="list-style-type: none"> • ÚOHS schválil smlouvu o výhradním prodeji včetně dodatku č. 1 k této smlouvě, uzavřenou mezi společnostmi Cementáreň Lietavská Lúčka, a.s. a Cement Hranice, a.s., protože shledal, že předmětem této smlouvy je racionalizace hospodářské činnosti, která nevede k podstatnému omezení soutěže na trhu. Výhodou pro konečného spotřebitele z plnění uvedené racionalizační dohody by bylo zajištění kontinuity dodávek širokého sortimentu cementů.
Profesní služby	<ul style="list-style-type: none"> • ÚOHS zjistil, že Česká komora architektů (ČKA) na základě ustanovení soutěžního řádu ČKA zakazuje účast autorizovaným architektům na soutěžích vypisovaných jako veřejná obchodní soutěž nebo podle zákona o zadávání veřejných zakázek z důvodu, že se jedná o skryté architektonické soutěže, tudíž podle rozhodnutí ČKA jde o soutěže neregulární. Po neuposlechnutí zákazu je autorizovaný architekt disciplinárně stíhán a potrestán finanční pokutou, případně mu může být odejmuta autorizace. ÚOHS kvalifikoval usnesení valné hromady ČKA, kterým byl přijat soutěžní řád ČKA, jako rozhodnutí sdružení podnikatelů, jež vede nebo může vést k narušení hospodářské soutěže.
Železniční kolejová vozidla	<ul style="list-style-type: none"> • Dohoda obsažená ve smlouvě o sdružení uzavřená mezi třinácti účastníky působících na relevantním trhu oprav hnacích železničních kolejových vozidel motorové a elektrické trakce byla ÚOHS posouzena jako dohoda, jejímž předmětem je racionalizace hospodářské činnosti. ÚOHS ještě před zahájením správního řízení projednal s účastníky řízení některá sporná opatření ve smlouvě, u nichž předpokládal, že by mohla svými důsledky způsobit omezení hospodářské soutěže. Účastníci řízení na základě připomínek úřadu uvedená ustanovení odstranili.
Spotřební elektronika	<ul style="list-style-type: none"> • Společnost Sony Czech s.r.o. uzavírala v letech 1995 a 1996 s prodejci spotřební elektroniky smlouvu, jejímž obsahem je ustanovení o doporučených maloobchodních cenách. Dokazováním bylo zjištěno, že ačkoliv smlouvy obsahují doporučení o nejnižší maloobchodní ceně a ceník výrobků s minimální doporučenou cenou, tato ujednání nebyla nikterak ze strany společnosti Sony vynuována a že obchodní politika prodejců se řídila výhradně jejich vlastním rozhodnutím.
Zkapalněné uhlovodíky	<ul style="list-style-type: none"> • ÚOHS schválil dvě dohody o franchisingu, které uzavřela společnost s r. o. Kralupol s podnikatelskými subjekty ZePo a.s. a Marií Peškovou. Předmětem těchto dohod bylo jednotné používání obchodních a dodavatelských

	podmínek a racionalizace hospodářské činnosti při distribuci zkapalněných uhlovodíků.
Telekomunikace	<ul style="list-style-type: none"> • Smlouva o prodeji mobilních telefonů a jejich příslušenství uzavřená mezi EuroTelem Praha, s.r.o, a Panasonicem ČR s.r.o. byla posouzena z hlediska ZOHS. Smlouva neobsahovala žádné závazky omezující hospodářskou soutěž, a proto byla shledána jako racionalizační ve smyslu § 3 odst. 4 písm. b) zákona.
Elektrické přístroje pro domácnost	<ul style="list-style-type: none"> • Společnost Electrolux s.r.o. uzavírala s distributory smlouvy, které obsahovaly zakázané dohody o závazku kupujícího, že dodané zboží bude dále prodáno za ceny schválené nebo doporučené Electroluxem. ÚOHS shledal uvedenou fixaci cen v rámci dalšího prodeje jako protiprávní a konstatoval, že odběratel musí mít možnost rozhodovat o svých cenách pro další prodej naprosto samostatně a nezávisle na svém dodavateli. • Společnost Whirlpool ČR, s.r.o. uzavírala smlouvy s distributory obsahující zakázané dohody, ve kterých se kupující zavazoval dodržovat minimální doporučené ceny výrobků uvedené v platném ceníku Whirlpool, a to s uvedením konkrétních podmínek včetně sankcí, které může dodavatel jednostranně použít. Závazek ve smlouvě o dodržování minimálních doporučených cen byl společností Whirlpool ČR, s.r.o., před ukončením správního řízení a vydáním rozhodnutí, zrušen.
Pneumatiky a duše z pryže	<ul style="list-style-type: none"> • Schválena smlouva o franchisingu uzavřená mezi společnostmi Barum Continental, s.r.o., a Pneu-Car, s.r.o. Původní návrh typové franchisingové smlouvy, kterou Barum Continental předložil ke schválení ÚOHS, obsahoval ustanovení narušující hospodářskou soutěž, které bylo kvalifikováno jako dohoda zakázaná a neplatná. Po připomínkách ÚOHS byla smlouva přepracována a znovu předložena ke schválení. • Schválena smlouva o franchisingu uzavřená mezi společnostmi Barum Continental, s.r.o., a Zemědělské zásobování a nákup Strakonice.
Hutnictví	<ul style="list-style-type: none"> • ÚOHS schválil smlouvu o obchodní spolupráci mezi Třineckými železárnami a VSŽ, a.s., Košice s ohledem na výhody plynoucí ze smlouvy (racionalizace obchodních činností, zejména těch, které se vztahují k nákupu surovin z Ukrajiny a Ruska a k exportu obou společností).
Letecké palivo	<ul style="list-style-type: none"> • ÚOHS schválil podle ust. § 3 odst. 5 ZOHS dohodu

	<p>o dodávkách leteckých paliv, obsaženou ve smlouvě o prodeji podniku, kterou uzavřely ČSA a Shell Czech Republic. ÚOHS dospěl k závěru, že uvedená dohoda je dohodou mezi soutěžiteli ve smyslu § 3 odst. 4 písm. b) ZOHS, která má racionalizační charakter (zajištění služby dodávky a plnění leteckého paliva do letadel pro leteckou společnost prostřednictvím společnosti vysoce specializované na tuto činnost a garantující omezení rizik s ní spojených).</p>
Sklo a výrobky ze skla	<ul style="list-style-type: none"> Společnost Sklářny Kavalier uzavřela kupní smlouvy o prodeji kuchyňského nádobí z varného skla se společnostmi UNIVAR, s.r.o., Andrzej Groszek a Vetro-Plus, a.s., které obsahovaly závazek prodávat toto zboží dalším tržním subjektům v nabídkové ceně dle platného ceníku prodávajícího se slevou do výše 15 %. Obdobná smlouva uzavřená mezi společnostmi Sklářny Kavalier a společností Kvintex určovala výši možné poskytnuté slevy na 8 %. ÚOHS kvalifikoval uvedené závazky jako zakázané dohody, obsahující přímé nebo nepřímé určení cen (pozn.: Distributoři kuchyňského nádobí z varného skla měli a mají právo, aby při prodeji tohoto zboží nabízeli ceny dle vlastního uvážení, tedy aby mohli mezi sebou soutěžit).
Psací potřeby a náčiní	<ul style="list-style-type: none"> ÚOHS schválil franchisingovou smlouvu o provozování sítě prodejen exkluzivního psacího náčiní, psacích potřeb a koženého zboží na území České republiky uzavřenou mezi společnostmi Montblanc-Simplo Hamburg a společností Carolinum s.r.o. (pozn. rozšíření nabídky značkových výrobků Montblanc určených výhradně náročným zákazníkům).
Automobilový průmysl	<ul style="list-style-type: none"> Povolení výjimky z neplatnosti dohody narušující soutěž podle § 5 odst. 2 ZOHS, uzavřené mezi společnostmi Škoda a.a.s. a společností VAB s.r.o.
Papírenský průmysl	<ul style="list-style-type: none"> ÚOHS povolil výjimku z neplatnosti dohod narušujících soutěž z důvodu racionalizace hospodářské činnosti a za respektování úřadem stanovených omezujících podmínek, jejichž cílem je ochrana hospodářské soutěže na trhu sběrového papíru.
Potraviny a pochutiny	<ul style="list-style-type: none"> ÚOHS schválil franchisingové smlouvy systému Family Frost uzavřené mezi společnostmi Family Frost s.r.o. a společnostmi ICE Family, VHC Family, VHC – ingenieering, v.o.s., Autofrost s.r.o. a DVD, s.r.o. Při posuzování obsahu ustanovení uvedených franchisingových smluv ÚOHS dospěl k závěru, že se jedná o dohody o racionalizaci hospodářské činnosti, zejména její specializaci. Podstatou racionalizace je zdokonalování určité činnosti

	<p>metodami, které zajišťují efektivnější výsledky práce, což je definice, která plně vystihuje systém franchisingu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smlouvy o velkodistribuci finské vodky uzavřená mezi Plzeňským Prazdrojem, a.s., a 41 distributory obsahovala jednak dohodu o určení prodejních cen finských vodek, která vedla k narušení hospodářské soutěže na trhu prodeje čistých vodek a na trhu ochucených vodek, a jednak dohodu o rozdělení trhu, která k narušení soutěže na těchto dvou trzích vést mohla. ÚOHS kvalifikoval tuto dohodu v prvoinstančním rozhodnutí jako dohodu narušující soutěž ve smyslu § 3 odst. 1 ZOHS. • ÚOHS povolil smlouvu o spolupráci uzavřenou mezi společnostmi Plzeňský Prazdroj a Primalco, Ltd. na trhu čisté vodky a trhu ochucené vodky. • ÚOHS prokázal, že společnost Jan Becher – Karlovarská Becherovka a společnost Plzeňský Prazdroj porušila ZOHS tím, že jimi uzavřená smlouva o obchodní spolupráci a distribuci výrobků obsahovala zakázanou a neplatnou dohodu o omezení přístupu na trh likéru karlovarská becherovka jiným soutěžitelům, jejíž plnění by mohlo na tomto trhu narušit hospodářskou soutěž. Dále účastník řízení Jan Becher – Karlovarská Becherovka, a.s., tím, že v listopadu 1996 vypověděl rámcově kupní smlouvy se svými dlouhodobými odběrateli bez předchozího upozornění v takovém časovém předstihu, které by jim umožnilo včasnou obchodní adaptaci na jiné distribuční podmínky, zneužil své monopolní postavení na trhu likéru karlovarská becherovka. • Rozhodnutí představenstva Českomoravské agrární konfederace o vyhlášení minimálních farmářských cen pro rok 1997 bylo ÚOHS kvalifikováno jako zakázané a neplatné rozhodnutí sdružení podnikatelů narušující hospodářskou soutěž na trhu prodeje některých zemědělských komodit (pozn. jednalo se o mléko, jateční býky a prasata, brambory, kuřata, vejce, víno). • ÚOHS schválil dohodu o distribuci výrobků (pozn. whisky značky Grant) uzavřenou mezi Plzeňským Prazdrojem a společností William Grant and Sons International, Ltd., protože dospěl k závěru, že dohoda neomezuje hospodářskou soutěž podstatným způsobem a vykazuje určité prvky racionalizace při prodeji a distribuci výrobků společnosti Grant na území ČR (výrobek se rychleji dostane prostřednictvím sítě ke konečnému spotřebiteli, je umožněno plynulé a rovnoměrné zásobování trhu ČR, je zajištěna plynulá kontrola výrobků, čímž je
--	---

	<p>znemožněna výroba padělků, resp. je chráněno zdraví konečného spotřebitele). Při schvalování dohody bylo rovněž přihlédnuto ke skutečnosti, že na trhu ČR je dostatečné množství různých značek whisky.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schválena dohoda mezi společnostmi Tesco Stores ČR a IKEA Česká republika za podmínek stanovených ÚOHS.
Restaurace rychlého občerstvení	<ul style="list-style-type: none"> • ÚOHS schválil jako dohodu, jejímž předmětem je racionalizace hospodářské činnosti, franchisingovou smlouvu uzavřenou mezi společnostmi Mc Donalds ČR, s.r.o., a společností Brulík, s.r.o., a Zdeněk Ostrý, s.r.o. (pozn.: Bylo shledáno, že dohoda přináší i spravedlivý díl výsledných výhod pro spotřebitele, jako např. zabezpečení standardního výběru kvalitních potravin, čisté prostředí vhodné i pro děti, dlouhá otvírací doba, hygienické balení do obalu na jedno použití, prodej do aut).

2.9.2 Některé obecné poznatky z oblasti dohod narušujících soutěž

- Trend **nárůstu** dohod naplňujících znaky **franchisingových dohod** zaznamenaný v roce 1996 (6x) pokračoval i v roce 1997 (11x), tj. nárůst o 83 %. ÚOHS tyto dohody schválil z důvodů racionalizace hospodářské činnosti s významným kladným dopadem pro konečného spotřebitele (např. průběžná kontrola whisky, která znemožňuje distribuci padělků a chrání zdraví spotřebitele, zajištění čistého prostředí vhodného pro děti v restauracích rychlého občerstvení, vč. hygienického balení zboží). Obecně lze konstatovat, že podnikání na základě franchisingových smluv je moderní a progresivní forma distribuce zboží nebo poskytování služeb, jež umožňuje kombinací úspěšné metody podnikání franchisora s osobní iniciativou soukromého vlastníka dosáhnout specifické identity a image celé sítě.
- V některých případech, kdy byla povolena výjimka z neplatnosti dohod narušujících soutěž, bylo rozhodnutí ÚOHS vázáno **stanovením omezujících podmínek**, jejichž cílem byla ochrana hospodářské soutěže (IKEA ČR / Tesco Stores ČR, Sepap / Roto / Papírny Bela / Euro Waste).
- V roce 1997 podstatně klesl počet zásahů ÚOHS proti profesním sdružením podnikatelů. Tato skutečnost je zřejmě výsledkem **přísnějšího přístupu** aplikovaného ÚOHS v posledních letech vůči některým jednáním profesních asociací a komor.
- Někteří soutěžitelé na trhu ČR **byli za obdobná porušení zákona** na ochranu hospodářské soutěže **šetřeni Evropskou komisí** nebo jinými národními antimonopolními úřady (ÚOHS zakázal společnosti Unilever ČR zavazovat distributory prodávat zákazníkům zmrzlinové výrobky a zmrazené rybí výrobky za ceny podle ceníku pravidelně stanoveného a kvalifikoval takové jednání jako neplatnou dohodu narušující soutěž z důvodu přímého určování cen). Evropská komise vydala rozhodnutí týkající se společnosti Langnese Iglo GmbH, dceřinné společnosti Unilever v SRN, ve kterém byly smlouvy uzavřené společností Langnese Iglo s maloobchodníky požadující výhradní nákup balené zmrzliny od tohoto dodavatele, shledány za porušení soutěžních

pravidel. EK se rovněž zabývala činností Unilever v Irsku (jednání Unileveru bylo kvalifikována jako porušení čl. 85 smlouvy o založení ES).

- S cílem zajištění efektivní aplikace ZOHS v případech, kdy správní řízení je vedeno s velkým počtem podnikatelských subjektů (např. s 41 distributory finské vodky v případě Plzeňský Prazdroj, 93 distributorů spotřební elektroniky v případě SONY), ÚOHS zvolil ve správním řízení v případě Unilever přístup, při kterém vedl řízení **pouze s tím narušitelem** hospodářské soutěže, **o jehož povinnostech a právech v souvislosti s porušením zákona mělo být rozhodnuto**. Je zřejmé, že dohody narušující hospodářskou soutěž jsou uzavírány minimálně mezi dvěma stranami. Přesto, na základě několikaletých praktických zkušeností úřadu a s přihlédnutím k obdobné praxi aplikované EK, ÚOHS dospěl k závěru, že účelu zákona bude dosaženo v řízení vedeném s tou smluvní stranou, která má na uzavření zakázaných dohod aktivní podíl vzhledem ke svému postavení na trhu (v případě Unilever byla tato společnost **tvůrcem, předkladatelem a iniciátorem typové smlouvy o distribuci**); o její povinnosti bylo posléze rozhodnuto. Zákaz jednání narušující hospodářskou soutěž, který byl vysloven vůči společnosti Unilever, vč. povinnosti úpravy smlouvy o distribuci a její předložení ÚOHS, postačilo prvoinstančnímu orgánu, který rozhodnutí vydal, k naplnění účelu zákona.
- Velmi aktuálním problémem v loňském roce se stala problematika **uzavírání velkého počtu smluv o výhradním nákupu**, které výrobci uzavírají s odběrateli v rámci jednoho distribučního kanálu (např. smlouvy o výhradním nákupu piva v případě Královského pivovaru Krušovice a.s. a Pivovaru Radegast, a.s.). V listopadu 1997 byl zaslán všem pivovarům dopis, jímž ÚOHS upozornil na možnou závadnost smluv o výhradním nákupu piva. ÚOHS tímto dopisem doporučil pivovarům, aby ve smlouvách o dodávkách piva nezavazovaly provozovatele hostinských zařízení k výhradnímu odběru svého piva v lahvích a plechovkách a aby do doby ukončení probíhajících správních řízení neuzavíraly s hostinskými provozovny další smlouvy, které obsahují závazek k výhradnímu nákupu piva. Toto upozornění ÚOHS bylo ze strany největších pivovarů (Plzeňský Prazdroj, a.s. Pivovar Radegast, a.s., Pražské pivovary, a.s., Královský pivovar Krušovice, a.s.) akceptováno.
- V roce 1997 někteří soutěžitelé uzavřeli nebo předložili ÚOHS ke schválení velký počet dohod o výhradním prodeji nebo nákupu nebo o obchodní spolupráci na různých relevantních trzích (např. Plzeňský Prazdroj uzavřel dohody o distribuci finských vodek na trhu vodek, kde existuje dobrá soutěž mezi jednotlivými značkami a dále uzavřel dohody o výhradním prodeji na trhu likéru Karlovarská Becherovka nebo na trhu whisky).

2.9.3 Některé případy dohod narušujících soutěž

Sepap, a.s., Štětí, Roto, a.s., Štětí Papírny Bělá, a.s., Bělá pod Bezdězem a Euro Waste, a.s., Štětí (rozhodnutí nabylo právní moci)

V případě zakladatelské smlouvy o založení obchodní společnosti s názvem Euro Waste, a.s., kterou uzavřely společnosti Sepap, a.s., Roto, a.s., Papírny Bělá, a.s., a společnost se současným názvem Euro Waste, a.s., a která vede nebo může vést k narušení hospodářské soutěže na trhu sběrového papíru, neboť jejím důsledkem je podstatné omezení počtu společností oprávněných k dodávkám sběrového papíru do papírenských společností, ÚOHS povolil vý-

jimku z neplatnosti dohody narušujících soutěž podle § 3 odst. 2 ZOHS. Důvodem k udělení výjimky byla podpora technického a hospodářského vývoje na trhu sběrového papíru a dlouhodobé zajištění dodávek sběrového papíru papírenským společností, včetně vytvoření lepších podmínek pro případný vstup potenciálních investorů do odvětví. Dále bylo při povolení výjimky z neplatnosti přihlédnuto k obdobným postupům aplikovaným při zajišťování sběrového papíru v jiných zemích, k předpokládané úspoře nákladů papírenských podniků a k očekávanému zvýšení konkurenceschopnosti těchto podniků. Na druhé straně vytvoření obchodní společnosti Euro Waste považoval Úřad za závažný zásah do konkurenčního prostředí na trhu sběrového papíru a z tohoto důvodu podmínil povolení výjimky omezujícími podmínkami (**omezení doby platnosti dohody na jeden rok od nabytí platnosti vydaného rozhodnutí** a umožnění účastníkům dohody uzavírat v případě potřeby **přímé kontrakty** z dodavateli sběrového papíru bez účasti obchodní společnosti Euro Waste, a.s.).

Škoda a.a.s. Mladá Boleslav a VAB, s.r.o., Hranice (rozhodnutí nabylo právní moci)

ÚOHS povolil výjimku z neplatnosti dohody narušující soutěž podle § 5 odst. 2 ZOHS uzavřenou mezi společnostmi Škoda, automobilová a.s. a společností VAB, s.r.o., obsahující závazek účastníků dohody omezit přístup na trh soutěžitelům, kteří nejsou členy dohody a to tím, že originální plechové díly na výběhové typy osobních automobilů, které dříve vyráběla společnost Škoda, budou vyráběny a dodávány společností VAB, s.r.o., výhradně společností Škoda a.a.s. Při povolení výjimky ÚOHS přihlédl k systému výroby náhradních dílů aplikovanému světovými výrobci automobilů, dále k veřejnému zájmu na zajištění vysoké kvality náhradních dílů distribuovaných prostřednictvím dealerské sítě Škoda a ke skutečnosti, že realizací dohody nedojde k omezení dodávek pro neautorizované opravy.

Jan Becher-Karlovarská Becherovka, a.s., Plzeňský Prazdroj, a.s., KJB Marketing, a.s. (rozhodnutí nabylo právní moci)

Účastníci správního řízení uzavřeli smlouvu o obchodní spolupráci a distribuci výrobků, na jejímž základě převzal Plzeňský Prazdroj, a.s., veškerou distribuci výrobků společnosti Jan Becher-Karlovarská Becherovka, a.s. Obsahem dohody bylo dále též ustanovení o způsobu stanovení doporučených maximálních cen těchto výrobků a závazek zakazu zpětného dovozu těchto výrobků do ČR, čímž tyto dvě společnosti porušily ustanovení § 3 odstavec 1 ZOHS. Společnost Jan Becher-Karlovarská Becherovka, a.s., dále v souvislosti s touto smlouvou vypověděla kupní smlouvy s bývalými odběrateli, čímž porušila ustanovení § 9 odstavec 3 citovaného zákona. Proti vydanému rozhodnutí ÚOHS podali účastníci rozklad. V rámci druhostupňového řízení bylo zohledněno, že v průběhu celého řízení účastníci přijali 4 doplňky smlouvy s cílem odstranit ze smlouvy ustanovení, jež byla v rozporu se ZOHS, a rovněž fakt, že v důsledku toho bylo ze zakázaných ustanovení smlouvy plněno po krátkou dobu. V rozhodnutí o rozkladu je konstatováno, že výše uvedené společnosti porušily ustanovení § 3 odstavec 1 ZOHS tím, že uzavřely zakázanou dohodu o omezení přístupu na trh likéru Karlovarská Becherovka jiným soutěžitelům a společnost Jan Becher-Karlovarská Becherovka, a.s., porušila ustanovení § 9 odstavec 3 ZOHS tím, že vypověděla kupní smlouvy s dlouhodobými odběrateli bez předchozího upozornění v takovém časovém předstihu, který by jim umožnil včasnou obchodní adaptaci na jiné distribuční podmínky. Smlouva ve znění dodatku č. 4 již neobsahuje zakázaná a neplatná ustanovení ve smyslu ZOHS; dále bylo účastníky upuštěno od systému výhradní distribuce. Za porušení ZOHS byly uloženy pokuty, a to společnosti Jan Becher-Karlovarská Becherovka 100 000 Kč a společnosti Plzeňský Prazdroj, a.s., pokuta 50 000 Kč.

UNILEVER (rozhodnutí nabylo právní moci)

Účastník řízení společnost Unilever ČR, s.r.o., porušil § 3 odst. 1 ZOHS ve spojení s § 3 odst. 2 písm. a) ZOHS tím, že ve smlouvách o distribuci, které uzavřel s 5 distributory, zavázal tyto distributory prodávat zákazníkům svoje zmrzlinové výrobky Algida a zmrazené rybí výrobky Kapitán Iglo za ceny podle ceníku jím stanoveného. Smlouvy o distribuci dále obsahovaly ujednání o výhradním prodeji. Trh byl po stránce věcné vymezen jako trh zmrzlin typu Impulse, Take Home a Catering a jako trh zmrazených rybích výrobků. Účastníku řízení byla uložena kromě pokuty povinnost k nápravě - upravit smlouvy o distribuci tak, aby neobsahovaly povinnost distributorů prodávat za ceny stanovené společností Unilever. Proti rozhodnutí nebyl podán rozklad, rozhodnutí nabylo právní moci, pokuta 400 000 Kč byla zaplacená.

2.10 Zásahy proti případům zneužití monopolního a dominantního postavení

2.10.1 Rozhodnutí ÚOHS vztahující se k případům zneužití monopolního a dominantního postavení

odvětví, obor	skutková podstata případu
Dodávka elektřiny	<ul style="list-style-type: none"> • Vynucování uzavření nevýhodné smlouvy s odběratelem elektřiny v lokalitě kóty Ještěd pod hrozbou přerušení dodávky elektřiny, • podmiňování obnovení dodávky elektřiny úhradou faktur předchozího odběratele (Východočeská energetika, a.s., Jihomoravská energetika, a.s.), • odmítnutí uzavírání kupních smluv na dodávku elektřiny bez objektivně ospravedlnitelných důvodů.
Přenos elektřiny sítěmi přenosové soustavy 400 kV a 220 kV	<ul style="list-style-type: none"> • Zneužívání monopolního postavení se měla dopustit společnost ČEZ, a.s., tím, že přímo vynucovala nepřiměřené podmínky ve smlouvě o přenosu elektřiny. Správní řízení však bylo zastaveno, a to z důvodu nemožnosti zjištění skutečné výše nákladů na přenos elektřiny, neboť nákladová situace účastníka řízení (ČEZ) není doposud známa. V rozhodnutí prvoinstančního orgánu je uvedeno, že pro účinnou kontrolu chování monopolních společností je nutné především získat relevantní a transparentní podklady o ekonomických vazbách a přiřazení nákladových toků a výnosů konkrétním činnostem.
Dodávky páry	<ul style="list-style-type: none"> • Vynucování nepřiměřeně vyšších plateb měsíčních záloh na dodávku páry.
Autobusová doprava	<ul style="list-style-type: none"> • ČSAD autobusy Plzeň a.s. tím, že neumožnila soukromému autodopravci bez objektivně ospravedlnitelných důvodů užívat stanoviště na odjezdové státní autobusů na centrálním autobusovém nádraží v Plzni v kvalitě srovnatelné s kvalitou stanovišť užívaných konkurujícími provozovateli autobusových linek Plzeň-Praha a zpět, znevýhodnila tohoto autodopravce v hospodářské soutěži, čímž zneužila své monopolní postavení na trhu.

Kabelová televize	<ul style="list-style-type: none"> • Vynucování uzavření nové smlouvy o provozu a užívání sítě, která obsahuje nepřiměřenou podmínku spočívající v možnosti zvýšení poplatků za jednotlivé programové nabídky jednostranným právním úkonem (prvoinstanční rozhodnutí ve věci Kabel Plus Severní Čechy).
Spořitelny	<ul style="list-style-type: none"> • Vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách spojených s vedením spořizbových účtů klientů.

2.10.2 Některé obecné poznatky z oblasti zneužití monopolního a dominantního postavení

- Nejvyšší počet případů zneužití monopolního nebo dominantního postavení byl v roce 1997 zaznamenán v **oblasti přirozených monopolů**. Zkušenosti ÚOHS v předmětné oblasti z předchozích let ukazují **na nutnost posílení úlohy regulačních orgánů** a prohloubení **spolupráce mezi regulačními orgány a ÚOHS**.
- Vysoká četnost stížností postoupených ÚOHS a vztahujících se k **jednání kabelových televizí** byla důvodem k iniciaci jednání o možnosti **zavedení regulací pro tuto oblast**. Kabelové televize bezesporu disponují dominantní tržní mocí, a proto je na místě, aby byla přijata určitá pravidla, která jsou stanovena pro soutěžitele s takovou exkluzivitou, resp. aby se **podřídili regulačním zákonům upravujícím podmínky fair chování na trhu**. Z tohoto důvodu ÚOHS začal předběžně jednat o uvedených skutečnostech se zástupci Ministerstva financí, odboru regulace cen.
- Zneužití postavení soutěžitelů s monopolním nebo dominantním postavením na **lokálním trhu** může mít velmi negativní účinky pro spotřebitele. Např. společnost Znojmia, a.s., vynucovala platbu měsíčních záloh na dodávku páry ve výši překračující o 20 – 25 % srovnatelné měsíční platby za její dodávky v předchozím roce stanovením podmínky, dle níž byla oprávněna v případě porušení platebních podmínek **dodávky páry zastavit**. Znojemské mlékárny, a.s., které sytou páru odebíraly, tím, že neměly jiný dostupný zdroj tepelné energie, se dostaly do situace vážného ohrožení vlastních hospodářských zájmů.
- Věcný záměr novely zákona o ochraně hospodářské soutěže, zpracovaný v roce 1997, předpokládá zavedení **definice dominantního postavení** ve smyslu judikatury Soudního dvora ES jako pozice **tržní síly**, kterou zaujímá soutěžitel na trhu. Tato pozice způsobuje, že se soutěžitel může chovat ve značném rozsahu nezávisle na svých konkurentech, zákaznících a spotřebiteli. Tržní podíl je sice významným, ale pouze jedním z více kritérií pro ohodnocení dominance. Současně bylo v novele navrženo vypuštění povinnosti ohlašovat nabytí dominantního postavení a umožnění **postihu zneužití kolektivního dominantního postavení**.

2.10.3 Některé případy zneužití monopolního a dominantního postavení

Východočeská energetika, a.s.

Východočeská energetika, a.s. tím, že podmiňovala obnovení dodávky elektřiny do odběrného místa Na Splavě čp. 53 v České Třebové a uzavření kupní smlouvy na odběr elektřiny do tohoto místa se sdružením František Vaňous - Pavel Balcařík, **úhradou faktur** za dodávku

elektřiny na odběrné místo Zhoř 37 **předchozímu odběrateli** – První třebovské podnikatelské společnosti, s.r.o., (**ačkoliv sdružení František Vaňous – Pavel Balcařík nemovitost čp. 37 ve Zhoří nikdy neužívalo ani užívat nehodlalo**), zneužila monopolní postavení na trhu ve smyslu § 9 odst. 3 ZOHS. Zneužívání monopolního postavení na trhu při uzavírání kupních smluv na odběr elektřiny požadováním úhrady dluhu za jiného odběratele bylo zakázáno a účastníkovi řízení uložena pokuta ve výši 15 000,-- Kč.

Vodárny a kanalizace, Karlovy Vary, a.s. (rozhodnutí předsedy ÚOHS potvrzeno rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4.12.1997)

Společnost Vodárny a kanalizace Karlovy Vary, a.s. tím, že podmiňovala svůj souhlas k napojení některých investorů a stavebníků na veřejný vodovod a veřejnou kanalizaci nebo k navýšenému odběru pitné vody a odvádění navýšeného množství odpadních vod, **uzavřením smlouvy o poskytnutí jednorázového finančního poplatku, smlouvy o sdružení finančních prostředků nebo smlouvy o poskytnutí finančního příspěvku investora** a úhradou finančních částek v nich uvedených před podpisem kupní smlouvy na odběr pitné vody, zneužila svého monopolního postavení na trhu ve smyslu § 9 odst. 3 ZOHS. Za uvedené porušení zákona byla v květnu 1997 společnosti Vodárny a kanalizace Karlovy Vary, a.s. uložena pokuta ve výši 1 000 000,-- Kč. Vrchní soud v Olomouci rovněž konstatoval ve svém rozsudku, že tato společnost s monopolním postavením sjednávala smlouvy, jimiž zavazovala stavebníky k zaplacení příspěvku, k nimž z hlediska zákona nebyli povinni, neboť soud nezná žádný právní předpis, který by takovouto povinnost stanovil. Zákon zakazuje taková jednání, která směřují k vynucení něčeho, co není, zejména vůči soutěžitelům a spotřebitelům, poctivě (fair) a co by nebylo možné vyžadovat při existenci řádné konkurence. Za takovýto unfair požadavek lze rozhodně považovat nasmlouvaný příspěvek na zajištění akce, která bezprostředně nesouvisí s požadovaným plněním. Vrchní soud tedy neshledal žádné důvody, které by svědčily o nezákonnosti postupu žalovaného ÚOHS, a proto žalobu Vodáren a kanalizací, Karlovy Vary, a.s., zamítl.

Pražská energetika, a.s. (rozhodnutí předsedy ÚOHS potvrzeno rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18.9.1997)

Pražská energetika, a.s., odmítla bez objektivně ospravedlnitelného důvodu uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny do odběrního místa Velký Sál, Vinohradská 40, Praha, se společností CUBA, s.r.o., čímž zneužila své monopolní postavení. V rozsudku Vrchního soudu je konstatováno, že takový přístup mohla Pražská energetika, a.s., zvolit proto, že neexistuje konkurence, ke které by se mohl takto odmítnutý žadatel o připojení odběrního místa obrátit. Firma CUBA byla znevýhodněna jako spotřebitel, když jí bylo odepřeno plnění dodávek elektřiny a přitom splňovala všechny předpoklady stanovené právními předpisy. **Nevyřešené obchodní problémy s jedním odběratelem nelze přenášet na třetí osoby.** Soud tedy neshledal žádné důvody, které by svědčily o nezákonnosti postupu ÚOHS, a proto žalobu proti úřadu zamítl.

2.11 Opatření předsedy na zkvalitnění činnosti v oblasti ochrany hospodářské soutěže

V roce 1997 předseda ÚOHS přijal tato opatření:

- zřízení mezinárodního a legislativního úseku řízeného místopředsedkyní ÚOHS s cílem dosažení vyššího stupně koordinace činnosti jednotlivých odborů při plnění úkolů souvisejících se sbližováním práva v oblastech působnosti úřadu,

- kooptování nových členů do rozkladové komise pro ochranu hospodářské soutěže a prohloubení spolupráce s externisty z řad učitelů Právnické fakulty Masarykovy university,
- zkrácení termínu pro vydávání Hospodářského zpravodaje na 2 měsíce po skončení čtvrtletí s cílem zlepšení informovanosti veřejnosti o činnosti ÚOHS,
- docílení kvalitativního zlepšení informační sítě, vč. zavedení Internetu a použití datového souboru ES Celex,
- zajištění větší účasti pracovníků ÚOHS na konkrétních jednáních hospodářského výboru Poslanecké sněmovny parlamentu ČR s cílem efektivnější obhajoby prosoutěžních hledisek předkládaných ÚOHS v rámci legislativního procesu,
- uložení projednávání druhoinstančních rozhodnutí a rozsudků Vrchních soudů na výkonných odborech,
- metodické sjednocení přístupu ÚOHS při projednávání cenových dohod a ujednání o rozdělení trhu, vč. bagatelních dohod o cenách,
- zabezpečení školení pracovníků výkonných odborů s cílem sjednocení postupů ve správních řízeních (způsob vedení výslechnů, pořizování zápisů z výslechu apod.).

3. Činnost ÚOHS v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek

3.1 Počet zásahů ÚOHS v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek v rámci správních řízení (zákon č. 199/1994 Sb. ve znění zákona č. 148/1996 Sb.)

Rok	1996	1997
Počet obdržných podnětů	601	502
Zahájená správní řízení	535	324
Vydaná rozhodnutí ve věci	513	287
Zastavená správní řízení	24	25
Návrh odmítnut dopisem		70
Návrh odmítnut rozhodnutím		25
Počet rozkladů	97	48
Počet uložených pokut	8	34
Výše pokut uložených prvoinstančním rozhodnutím v tis. Kč	110	1050
Výše pokut, které nabyly právní moci v roce 1997 v tis. Kč		810
Jiná rozhodnutí vydaná v rámci správního řízení (např. předběžné opatření)		11
Počet žalob k Vrchnímu soudu	3	1

Rozhodnutí orgánu dohledu členěná podle skutkové podstaty		
Rok	1996	1997
Návrh uchazeče zamítnut § 59 písm. b) a § 60 písm. a)	205	106
Zadavateli uloženo nové zadání veřejné zakázky § 59 písm. a)	154	70

Zadavateli uložen nový výběr § 59 písm. a)	118	72
Zadavateli uloženo provést nápravu § 60 písm. b)	36	17
Zadavateli samostatně uložena pokuta § 62		22

3.2 Analýza nedostatků, k nimž při zadávání veřejných zakázek nejčastěji dochází

V roce 1997 se zadavatelé a uchazeči dopouštěli při aplikaci zákona o zadávání veřejných zakázek těchto nedostatků:

- Zadavatelé ve vyhlášení soutěže nedostatečným způsobem vymezí veřejnou zakázku - **nerozlišují** mezi **podmínkami soutěže** a **kritérii hodnocení**, hodnotí na základě jiných kritérií, než která vyhlásili, nerozlišují stupeň významu vyhlášených kritérií.
- Zadavatel požaduje za účast v soutěži na uchazeči zaplacení nákladů spojených se zadáním veřejné zakázky.
- Jako nejvhodnější nabídku **označí** zadavatel **více nabídek**.
- Platební podmínky vyžadují zadavatelé v zadání soutěže stanovit uchazečem a jsou pak součástí kritérií hodnocení.
- Při hodnocení nabídek nepřisuzují zadavatelé kritériím správnou váhu, případně kritéria dodatečně **mění**.
- Při hodnocení nabídek zadavatelé **upravují** nabídkové ceny.
- Často se vyskytující chybou je v nabídkách uchazečů **nedoložení** oprávnění k podnikání, které je uchazeči zaměňováno s výpisem z obchodního rejstříku.
- **Nesplnění** kvalifikačních předpokladů - nepředkládání prvotních dokladů (oprávnění k podnikání) v originálu nebo ověřené kopii.
- **Nepodání návrhu** na přezkoumání rozhodnutí zadavatele o námitkách **i zadavateli**.
- Uzavření smlouvy s vítězným uchazečem **před podáním námitek**, případně před tím, než rozhodnutí ÚOHS nabude právní moci. Tohoto porušení zákona se zadavatelé dopouštějí často z obavy, aby nepřišli o finanční prostředky, které jsou zúčtovatelné v daném roce.
- **Složení jistoty vinkulací**, tedy formou, kterou zákon nepřipouští.
- Nesprávné posuzování podání návrhu na zápis změn do obchodního rejstříku, neboť po novele obchodního zákoníku účinné od 1. 7. 1996 oprávnění k jednání statutárního orgánu nevzniká až zápisem do obchodního rejstříku, ale již okamžikem, kdy byl statutární orgán stanoveným způsobem ustaven.
- Nesprávné nebo **chybějící poučení** o možnosti podat námitky, respektive návrh na zahájení řízení o přezkoumání rozhodnutí.

Významnou činností ÚOHS je proto **seznamování** veřejnosti s aplikací zákona. V roce 1997 bylo poskytnuto více než 300 písemných odpovědí na dotazy, týkající se zákona, a velmi často jsou poskytovány telefonické odpovědi a osobní konzultace. Pracovníci ÚOHS se podíleli na přednáškách a seminářích pro zadavatele i uchazeče, dále spolupracovali **v komisi pro posouzení a hodnocení nabídek** u zakázek nad 100 mil. Kč (jmenovaných příslušným ministrem) a nad 500 mil. Kč (jmenovaných vládou), ve smyslu usnesení vlády č. 228 ze dne 16. dubna 1997. ÚOHS rovněž inicioval zpracování **České technické normy (ČSN)** jako metodického dokumentu pro zadávání veřejných zakázek typu stavebních prací, kde se jeví potřeba zdokonalení zadávacích postupů nejnaléhavěji.

Některé okruhy problémů v oblasti zadávání veřejných zakázek, jejichž řešení je z dlouhodobého hlediska nezbytné:

- Praxe úseku dohledu ukázala, že **system** zadávání veřejných zakázek je třeba chápat jako proces, směřující k zabezpečení a sladění legitimních požadavků veřejných zadavatelů, soukromých dodavatelů a široké veřejnosti. Z tohoto důvodu dokončení reformy systému zadávání veřejných zakázek v ČR vyžaduje, kromě dalšího zdokonalování legislativního rámce, také výrazné zlepšení profesionality pracovníků veřejné administrativy i pracovníků tzv. pověřených osob, kteří za předmětnou oblast odpovídají.
- Přesto, že v porovnání s rokem 1996 došlo ke snížení počtu případů řešených v r. 1997, zůstává vysoký podíl případů vyžadujících zásah úřadu, což poukazuje na přetrvávající **nedokonalost chápání některých klíčových pojmů** vztahujících se k celkovému procesu zadávání veřejných zakázek.

3.3 Příklady rozhodnutí orgánu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek

- **Senát Parlamentu České republiky.** Na základě „Kontrolního závěru z kontroly finančních prostředků užitých v souvislosti s přípravou činnosti Senátu Parlamentu České republiky“ Nejvyššího kontrolního úřadu si ÚOHS vyžádal od Kanceláře Senátu jako zadavatele zakázky příslušnou dokumentaci a zahájil správní řízení z vlastního podnětu. Veřejná zakázka na zajištění kompletní inženýrsko-investorské a projekční činnosti a dodávky všech požadovaných staveb včetně vybavení výpočetní technikou a interiérů byla zadána společnosti KDM, a.s. ÚOHS prokázal, že zadání uvedené veřejné zakázky bylo učiněno **bez řádného vyhodnocení obchodní veřejné soutěže**, resp. zadání formou výzvy více zájemcům k podání nabídky, přičemž **neurčitost předmětu plnění** a možnost variantních řešení nestimulovala dodavatele veškerých staveb k optimalizaci stavebně-technologického procesu, zejména když cena za provedení stavebních prací a dodávek vycházela z nabídkových cen vybraných subdodavatelů a zadavatel si **nevyhradil právo tento výběr ovlivnit**. Rovněž u zakázky na dodávku výpočetní techniky zadavatel **nevyužil** právo nevybrat žádnou z předložených nabídek a uzavřel kupní smlouvu s vybraným dodavatelem. ÚOHS považoval uvedený postup zadavatele za porušení zákona o zadávání veřejných zakázek a uložil mu pokutu ve výši 200 000 Kč. Při stanovení výše pokuty bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že zadavatel veřejných zakázek – Kancelář senátu, urychleně reagoval na probíhající kontrolu NKÚ a významným způsobem zkvalitnil veškerá provedená zadání veřejných zakázek, čímž snížil potenciální ztráty způsobené nesprávným zadáním.
- **Město Rumburk – realizace stavebních prací.** Na základě žádosti Policie ČR, Okresní úřad vyšetřování Rumburk o provedení kontroly dodržování zákona při realizaci stavebních akcí v městě Rumburk, ÚOHS zahájil správní řízení z vlastního podnětu. Během šetření ÚOHS zjistil, že město Rumburk pověřilo výkonem zadavatelských činností společnost INTHERA, s.r.o., která předala výzvu na veřejnou zakázku „Zpracování projektové dokumentace na výstavbu soustavy CZT“ 5 zájemcům, přestože zakázka překročila limit 1 mil. Kč. Vzhledem k výši nabídkové ceny měl však zadavatel zadat předmětnou veřejnou zakázku jako obchodní veřejnou soutěž. Dále bylo prokázáno, že společnost INTHERA s.r.o. neměla podnikatelské oprávnění k provádění výkonu zadavatelských činností a navíc společnost nesplňovala požada-

vek nepodjatosti, neboť jednatel této společnosti byl současně jednatelem společnosti INSEN, s.r.o, která veřejnou zakázku získala. ÚOHS považoval výše uvedené skutečnosti za porušení zákona o zadávání veřejných zakázek a uložil zadavateli pokutu ve výši 15 000 Kč.

- **Zpracování studie centrální úrovně integrovaného systému řízení městského silničního provozu v hl. m. Praze, včetně rekonstrukce stávající hlavní dopravní řídicí ústředny.** Zadavatel Technická správa komunikací hlavního města Prahy vyloučil uchazeče – Siemens, s.r.o., z další účasti na veřejné zakázce „Zpracování studie centrální úrovně integrovaného systému řízení městského silničního provozu v hl. m. Praze, včetně rekonstrukce stávající hlavní dopravní řídicí ústředny“, zadané jako výzva více zájemcům, pro neúplnost nabídky s odůvodněním, že uchazeč nepředložil notářsky ověřený živnostenský list jako platný doklad o povolení k podnikání. ÚOHS potvrdil rozhodnutí zadavatele, protože uchazeč nedoložil tak, jak stanoví závazně zákon o zadávání veřejných zakázek, splnění kvalifikačních předpokladů. V rozhodnutí ÚOHS uvedl, že dokladem o příslušném podnikatelském oprávnění je úřední listina, opravňující podnikat, vydaná na základě živnostenského zákona nebo jiného speciálního zákona, upravujícího podnikání, jež nemá charakter živnosti. Živnostenské oprávnění podle živnostenského zákona je chápáno jako subjektivní právo podnikatele provozovat živnost, které je odlišováno od průkazu tohoto práva, kterým je živnostenský list u ohlašovacích živností a koncesní listina u koncesních živností. Dokladem o podnikání je prvotní doklad doložený v nabídce v originále nebo v ověřené kopii. Výpis z obchodního rejstříku nelze považovat za doklad o oprávnění k podnikání.
- **Zhotovení dokumentace k územnímu řízení projektu pro stavební povolení a realizačního projektu stavby „Věznice a Okresní soud Uherské Hradiště“.** Vězeňská služba ČR vyhlásila obchodní veřejnou soutěž na zhotovitele dokumentace k územnímu řízení, projektu pro stavební povolení a realizačního projektu stavby „Věznice a Okresní soud Uherské Hradiště“. Na základě návrhů uchazečů PSG – Projekt, s.r.o. (PSG) a Hutní Projekt Ostrava, a.s. (Hutní projekt), které zadavatel vyloučil z další účasti v soutěži, ÚOHS přezkoumal zadávání uvedené veřejné zakázky. Uchazeč PSG podal svůj návrh k orgánu dohledu poté, co zadavatel nevyhověl jeho námitkám proti rozhodnutí zadavatele o vyloučení uchazeče z další účasti v předmětné soutěži. Důvodem vyloučení bylo, že uchazeč nedoložil „pověření jednatele funkcí výkonného ředitele společnosti, ve smyslu výpisu z obchodního rejstříku“ a v podání nabídky zadavatel tudíž nespatořoval jednání podnikatele ve smyslu § 13 odst. 1 obchodního zákoníku. Po prostudování nabídky uchazeče PSG, kterou zadavatel předložil, ÚOHS zjistil, že **nabídka splňovala** zákonem stanovené **kvalifikační předpoklady**, jakož i požadavky zadavatele na doložení dalších kvalifikačních předpokladů. Druhý z vyloučených uchazečů Hutní projekt podal svůj návrh k úřadu poté, co zadavatel nevyhověl jeho námitkám proti rozhodnutí zadavatele o vyloučení z další účasti v předmětné soutěži. Důvodem vyloučení tohoto uchazeče bylo, že „čestné prohlášení prokazující skutečnosti uvedené v § 2b odst. 1 písm. b) a c) zákona“, (prokázání, že na majetek uchazeče nebyl prohlášen konkurs, a skutečnost, že uchazeč nemá daňové nedoplatky) a návrh smlouvy o dílo nepodepsaly za společnost osoby k tomu oprávněné ve smyslu zápisu do obchodního rejstříku. Po prostudování nabídky uchazeče Hutní projekt ÚOHS zjistil, že nabídku a přiloženou smlouvu o dílo, včetně uvedeného čestného prohlášení, podepsal předseda představenstva a zároveň generální ředitel. Proto ÚOHS po přezkoumání postupu zadavatele rozhodl, že návrhům uchazečů PSG a

Hutní projekt se vyhovuje, zrušil rozhodnutí zadavatele o jejich vyloučení a uložil zadavateli zařadit nabídky obou uchazečů zpět do soutěže.

- **Zabezpečení letecké záchranné služby v západočeském kraji.** Ministerstvo zdravotnictví ČR zadalo veřejnou zakázku na „Zabezpečení letecké záchranné služby v západočeském kraji“. Výzva k podání nabídky byla odeslána celkem 8 zájemcům. Plnění předmětu veřejné zakázky, tj. provozování vrtulníku podle pokynu zdravotnického zařízení pro potřeby letecké záchranné služby (dále jen „LZS“) z letiště v Plzni-Líních, bylo stanoveno zadavatelem na dobu určitou od 1. dubna 1997 do 31. prosince 2001. Zadavatel rovněž stanovil ve výzvě další předpoklady pro plnění veřejné zakázky, a to provozování dvoumotorového vrtulníku s doletem nejméně 350 km, s užitečným zatížením nejméně 800 kg a se zdravotnickou nástavbou. Komise pro posouzení a hodnocení nabídek určila pořadí prvních tří nabídek a současně ve zprávě o posouzení a hodnocení nabídek doporučila, aby vybraný uchazeč předvedl **před uzavřením smlouvy** vrtulník určený pro provozování LZS. Na základě doporučení komise rozhodl zadavatel o výběru nejvhodnější nabídky a s vybraným uchazečem AEROCENTRUM spol. s r.o., Mladá Boleslav (dále jen „AEROCENTRUM“) smlouvu o provozování LZS se zahájením provozu ke dni 15. dubna 1997 uzavřel, aniž by předtím bylo praktické předvedení vrtulníku realizováno. Proti rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky podali dva uchazeči námítky, kterým zadavatel nevyhověl. Uchazeč Helicopter, s.r.o., Studénka, podal v zákonem stanovené lhůtě návrh na zahájení řízení o přezkoumání rozhodnutí zadavatele u orgánu dohledu. ÚOHS po provedeném šetření zjistil, že zadavatel porušil zákon tím, že nevyločil uchazeče AEROCENTRUM z účasti v dalším jednání o veřejné zakázce, ačkoliv uchazečem předložená nabídka nebyla z hlediska podmínek zadání veřejné zakázky **úplná**, poněvadž postrádala technickou dokumentaci zdravotnické nástavby k vrtulníku typu MI-8T. Zadavatel rovněž porušil zákon tím, že při uzavírání smlouvy s vybraným uchazečem rozhodl o posunutí termínu zahájení plnění veřejné zakázky oproti jejímu zadání. Uvedeným rozhodnutím o změně termínu plnění veřejné zakázky znevýhodnil ostatní uchazeče, čímž opět porušil zákon. Zadavatel dále porušil zákon tím, že i když byly podány námítky proti jeho rozhodnutí, pokračoval v jednání, které bezprostředně směřovalo k dokončení soutěže, přestože to zákon zadavateli přímo zakazuje. Orgán dohledu svým prvostupňovým rozhodnutím ze dne 17.6.1997 zrušil rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky a současně zadavateli uložil provést nový výběr. Za uvedená porušení zákona **uložil** orgán dohledu zadavateli rovněž **pokutu 35 000,- Kč**. Při rozhodování o výši pokuty vzal orgán dohledu v úvahu, že se **jednalo o závažné**, nikoliv však opakované porušení zákona, a že zadavatel je rozpočtovou organizací. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal uchazeč AEROCENTRUM v zákonné lhůtě rozklad, který však byl druhostupňovým rozhodnutím předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže **zamítnut a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno**.
- **Dodávka a montáž pohyblivých schodů, technické části pro pražské metro, stanice Nám. Míru.** Obchodní veřejnou soutěž na veřejnou zakázku zadal Dopravní podnik hl.m. Prahy, a.s. Proti rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky na splnění veřejné zakázky „dodávky a montáže pohyblivých schodů pro pražské metro, stanice Nám. Míru“ podal uchazeč OTIS, a.s. námítky. Statutární orgán zadavatele námítky přezkoumal a nevyhověl jim. Uchazeč podal k ÚOHS návrh na přezkoumání rozhodnutí zadavatele, ve kterém uvedl, že rozhodnutím zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky došlo k porušení zákona v tom, že nabídky nebyly hodnoceny komplexně podle zveřejněného způsobu hodnocení a podmínek zadání. Při projednávání návrhu uchazeče orgán dohledu zjistil, že zadavatel sice hodnotil podle zadaných kritérií

hodnocení, ale pouze nabídky 3 vybraných uchazečů, aniž 3 další vyloučil ze zadání veřejné zakázky. Vyřazené nabídky **nebyly hodnoceny bez udání důvodů**. Mezi těmito nehodnocenými uchazeči byl i uchazeč, který podal námitky a jemuž bylo pouze oznámeno, že nebyl vybrán. Takovýto způsob posuzování a hodnocení nabídek zadavatel ve zprávě pro posuzování a hodnocení nezdůvodnil, resp. zdůvodnil způsobem, který neodpovídal podmínkám zadání ani způsobu hodnocení nabídek. Na základě dokladů a podkladů orgán dohledu shledal způsob posuzování a hodnocení nabídek jako neobjektivní, a proto nařídil zadavateli provést nový výběr.

3.4 Vývoj rozkladů projednávaných na ÚOHS a přijatá organizační opatření na úseku přezkumného řízení

Vývoj rozkladů projednávaných na ÚOHS je dán jednak rozsahem vyřizovaných případů a jednak jejich složitostí. Z dosavadní praxe dvou rozkladových komisí (jedna v Brně, jedna v Praze), jakožto poradních orgánů předsedy ÚOHS, vyplývá, že se v některých případech při dohledu nad zadáváním veřejných zakázek míjí jeho pravomoc svým účinkem, poněvadž **někteří zadavatelé se dopouštějí porušování zákona** a riskují uložení sankce, jenom aby urychlili zadávací proceduru (např. v rozporu se zákonem uzavřou smlouvu s některým z uchazečů apod.). ÚOHS potom nemá možnost takovému zadavateli uložit nové zadání zakázky, příp. nový výběr nejvhodnější nabídky. Např. Technická univerzita v Liberci zadala podle § 49 odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek zakázku k dodávce stavby telefonní ústředny. Zadavatel, přestože obdržel od jednoho z uchazečů námitky proti jeho rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky, nevyčkal do doby nabytí právní moci rozhodnutí a s vybranou společností uzavřel smlouvu na dodávku telefonní ústředny. Stavba telefonní ústředny byla bez ohledu na probíhající správní řízení o námitkách dokončena. V takovém případě může ÚOHS pouze uložit pokutu a nikoliv soutěž zrušit. Obdobná situace byla řešena v případě plynofikace vytápění ZŠ Komenského v Domažlicích, kdy zadavatel uzavřel i přes nedokončené správní řízení o návrhu na přezkoumávání rozhodnutí zadavatele smlouvu o dílo na realizaci této akce. I tato zakázka byla ukončena před pravomocným rozhodnutím ÚOHS. V této souvislosti byla zadavateli uložena pokuta ve výši 15 000,- Kč, kterou předseda v druhostupňovém rozhodnutí potvrdil.

4. Žaloby podané u Vrchního soudu v Praze a Olomouci

4.1 Žaloby proti rozhodnutím ministra pro hospodářskou soutěž a předsedy ÚOHS o rozkladech v případech řešených dle zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění. Statistika, výsledky, rozbor rozsudků resp. usnesení Vrchního soudu

V roce 1997 bylo podáno u Vrchního soudu v Olomouci **11** žalob proti rozhodnutím ministra pro hospodářskou soutěž a předsedy ÚOHS o rozkladech v případech řešených dle zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění. O **10** z těchto žalob soud již rozhodl. Dále v roce 1997 Vrchní soudy v Praze a Olomouci vydaly dalších 5 rozsudků ve věci žalob podaných v letech 1994, 1995 a 1996 proti rozhodnutím ministra pro hospodářskou soutěž o rozkladech. V současné době není dosud rozhodnuto o dalších 8 žalobách podaných k Vrchnímu soudu v Praze před rokem 1996. Z celkového počtu 15 rozsudků Vrchního soudu v Praze a v Olomouci byla žaloba proti ÚOHS ve 4 případech zamítnuta, ve 2 případech bylo žalobě zčásti vyhověno, v 9 případech vyhověno. K tomu je však třeba dodat, že právní názo-

ry soudů, vyslovené i v těch rozsudcích, kterými se rušila rozhodnutí předsedy ÚOHS, se do značné míry ztotožnily s právními názory v druhoinstančních rozhodnutích, rozdílné právní názory soudů se zpravidla týkaly **nutnosti opatření dalších důkazů**. Soudy vyžadovaly, aby se při novém projednání věci **doplnilo dokazování o znalecké posudky nebo výslechy dalších svědků**. Z rozboru rozsudků Vrchních soudů vyplývají tato výkladová pravidla a právní názory:

- **Nesprávné označení účastníka řízení.** V rozsudku Vrchního soudu v Praze ve věci kartelové dohody mezi s. p. Oseva Olomouc a ing. Ramešem (který používal obchodní jméno AROS, aniž by k němu připojil svoje jméno) soud nepřipustil možnost, aby druhostupňový správní orgán napravitel chybu, spočívající v tom, že prvostupňový orgán nesprávně označil za účastníka řízení společnost AROS. Bylo-li **prvostupňové řízení** vedeno nikoli proti konkrétní fyzické nebo právnické osobě, ale **proti obchodnímu jménu** (názvu) a správní orgán I. stupně uložil povinnost někomu, kdo podle práva není způsobilý je mít, pak taková vada má za následek, že rozhodnutí je nevykonatelné a má za následek nulitu správního aktu. K nulitě aktu musí správní orgán i soud přihlédnout z úřední povinnosti.
- **Hodnocení důkazů.** Vrchní soud v Praze se neztotožnil s hodnocením skutkového stavu ve věci kartelové dohody mezi společnostmi Balírny Tchibo Jihlava a. s. a Balírny Douwe Egberts a. s. V rozsudku uvedl, že nezákonnost v subjektivní složce tvorby skutkového stavu nastává tehdy, jestliže chybou v logickém úsudku při hodnocení dostatečných a legálně pořízených důkazů je vyvozeno skutkové zjištění, které z premis (důkazů) podle pravidel formální logiky nevyplývá. Tyto případy jsou soudní kontrolou zákonnosti správního aktu postižitelné. Je třeba je odlišit od případů, kdy správní orgán užil volného hodnocení důkazů, které jsou naopak soudní kontrole uzavřeny.
- **Omezení možnosti uložení sankce.** V rámci odvolacího řízení nemůže odvolací orgán rozhodnout o nové věci, která nebyla předmětem rozhodování správního orgánu prvního stupně. V případě řízení o uložení sankce je předmět řízení vymezen protiprávním jednáním (skutkem), za který má být sankce uložena. Odvolací orgán tedy může protiprávní jednání kvalifikovat odlišně, nemůže však uložit sankci za jiné jednání (skutek), než za které sankci uložil správní orgán prvního stupně.
- **Praxe ÚOHS shodná s praxí orgánů ES.** Forma zneužití dominantního postavení, spočívající v odmítnutí dodávek elektřiny bez objektivních příčin, jakož i řada dalších (dravé ceny, bránění souběžnému obchodu a podobně) je běžně sankcionována praxí Komise Evropského společenství a Evropského soudního dvora, a to při aplikaci článku 86 Smlouvy zakládající EHS, který obsahuje shodně jako § 9 odst. 3 zákona o ochraně hospodářské soutěže, pouze demonstrativní výčet.
- **Důkazní prostředky.** Vrchní soud v Olomouci při posuzování žaloby a. s. Benzina a s. p. Benzina, jimž byly uloženy pokuty za uzavření kartelové dohody o zvýšení ceny benzínu od 1. 1. 1996, se zabýval velmi obsírně otázkou zajišťování důkazních prostředků a jejich hodnocení, jelikož ÚOHS použil pro dokazování též informace z denního tisku a záznam televizního vystoupení tehdejšího ministra MPO. Soud tuto možnost nevyloučil a vyslovil názor, že z **důkazních prostředků** nelze vyloučit články z denního tisku či záznam televizního vysílání, pokud z nich lze usuzovat na předmět správního řízení.
- **Působnost zákona o ochraně hospodářské soutěže.** Středočeská energetická a. s. ve své žalobě proti rozhodnutí předsedy ÚOHS ve věci zneužití monopolního postavení vyžadováním vysokého podílu (90%) nákladů na připojení od odběratelů v roce 1996 zpochybňovala působnost zákona o ochraně hospodářské soutěže na distributory elektrické energie

s tím, že v těchto případech je hospodářská soutěž nahrazena činností regulačního orgánu. Vrchní soud v Olomouci se s tímto názorem neztotožnil a ve svém rozsudku uvedl, že monopolní prostředí není ničím jiným než absolutní koncentrací trhu, a zákon o ochraně hospodářské soutěže tudíž plně dopadá i na chování regulovaných, resp. přirozených monopolů. Samotný fakt kontroly příslušným ministerstvem nezbavuje ÚOHS povinnosti chránit konkurenční prostředí před takovými aktivitami monopolu, které jsou nekorektní ve smyslu § 9 zákona o ochraně hospodářské soutěže.

- **Význam svědecké výpovědi.** Vrchní soud v Olomouci neuznal za dostačující důkaz písemné sdělení a originály smluv. Ve svém rozsudku, kterým rozhodl o žalobě provozovatele radiodispečinku Martina Jíchy uvedl, že důkaz provedený svědeckou výpovědí má pro zjištění skutečného stavu věci vždy značný význam pro svoji bezprostřednost a také možnost učinit si vlastní úsudek o hodnověrnosti toho, co vypovídá. Výslech svědka nemůže být nahrazen písemným sdělením, jestliže je tato osoba rozhodujícím svědkem případu.
- **Výklad skutkové podstaty zneužití dominantního postavení.** V žalobě, kterou se státní podnik Pražské kanalizace a vodní toky domáhal zrušení rozhodnutí ÚOHS, kterým byl sankcionován za zneužití dominantního postavení na trhu služeb spojených s odváděním a čištěním odpadních vod, poukázal žalobce na to, že neporušil zákon, jelikož důsledky jeho chování (vynucování uzavření příkazních smluv se stavebníky) se na tomto trhu neprojeví. Vrchní soud v Olomouci tento argument neuznal. Předmět ochrany podle § 9 odst. 3 zákona **není vázán na trh úzce vymezený dominantním postavením**, ale naopak předmětem je ochrana trhu před důsledky jednání toho, jenž dominantní postavení má, bez ohledu na to, kde se tyto důsledky projevují. Vůbec není vyloučeno, aby zneužitím postavení soutěžitele s dominantní tržní mocí bylo dosaženo výhody na jiném trhu.

4.2 Žaloby proti rozhodnutím předsedy ÚOHS o rozkladech v případech řešených podle zák.č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění zák.č.148/1994 Sb.

Proti druhostupňovým rozhodnutím vydaným předsedou ÚOHS nebyla k Vrchnímu soudu v roce 1997 podána žádná žaloba. Pouze proti jednomu prvostupňovému rozhodnutí podal účastník řízení žalobu, avšak tato žaloba nesplňovala zákonné předpoklady k jejímu uplatnění, protože nebyl podán nejprve rozklad. O této žalobě Vrchní soud rozhodl usnesením ze dne 6.2.1998 tak, že řízení zastavil.

4.3 Rozhodnutí Ústavního soudu, vztahující se k rozhodovací činnosti ÚOHS

Účastníci řízení, kteří nesouhlasili s pravomocnými rozsudky Vrchního soudu v Olomouci, týkajícími se rozhodnutí bývalého Ministerstva pro hospodářskou soutěž a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, popřípadě jeho stanovisky, podali od roku 1996 celkem 4 ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu v Brně. Týkalo se to těchto případů:

- Ústavní stížností se společnosti **TELIS, s.r.o. a Asociace provozovatelů místních telekomunikačních sítí** domáhaly, aby byly považovány za účastníka řízení ve správním řízení, týkajícím se žádosti o povolení fúze SPT TELECOM, a.s., TelSource NV a TELSOURCE, a.s. Ústavní soud stížnost zamítl pro neopodstatněnost.
- **Ústavní stížnost Svazu dovozců automobilů** se týkala pouze stanoviska předsedy ÚOHS, které zaujal ke stížnosti tohoto svazu podané ÚOHS, na údajné nedovolené ome-

zování hospodářské soutěže vydáním vyhlášky č. 299/1996 Sb. Ústavní soud ústavní stížnost odmítl pro nepříslušnost.

- **Ústavní stížností společnost ŠKODA automobilová a.s.** navrhovala zrušení rozsudku Vrchního soudu v Olomouci, pro údajný nesprávný výklad § 9 odst. 3 zákona o ochraně hospodářské soutěže. (Tato společnost nezabezpečila v době od října 1994 do března 1995 dostatečné množství plechových náhradních dílů k vozidlům Škoda Forman a Škoda Favorit.) Ústavní soud ústavní stížnost zamítl, ztotožnil se s názorem, že i jednání označované v soutěžní terminologii jako quiet life (pohodlný život) může mít charakter zneužití monopolního nebo dominantního postavení na trhu.
- Ústavní stížnost **České komory architektů** žádá zrušení rozsudku Vrchního soudu v Olomouci, týkajícího se protisoutěžního rozhodnutí tohoto sdružení v cenové oblasti. Ústavní soud dosud o této stížnosti podané 28.11.1996 nerozhodl.

4.4 Zveřejňování soudních rozsudků v Hospodářském zpravodaji

ÚOHS zajistil k otištění rozsudky Vrchního soudu v Praze a Olomouci v plném znění. Texty rozsudků jsou zveřejněny ve Sbírce rozhodnutí za rok 1996 a za 1. pololetí 1997. K vydání je připravena Sbirka rozhodnutí za 2. pololetí 1997.

5. Přizpůsobení legislativy ČR v oblasti soutěžního práva a oblasti veřejných zakázek legislativě Evropské unie

5.1 Oblast ochrany hospodářské soutěže

Ochrana hospodářské soutěže zaujímá z hlediska harmonizace práva České republiky s právem ES velmi významné postavení. Potřeba harmonizace soutěžního práva je dána zejména nutností zajistit prostředí **spravedlivé a rovné soutěže** pro podnikatelské subjekty jako nutného předpokladu pro zapojení České republiky do jednotného vnitřního trhu. Česká republika se na základě článku 69 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé (dále jen Evropská dohoda) zavazuje k zajištění postupné slučitelnosti svých právních předpisů s právními předpisy Společenství, což je považováno za důležitou podmínku pro ekonomické zapojení České republiky do Společenství. Ustanovení článku 69 Evropské dohody je dále konkretizováno článkem 70, který uvádí jako jednu z priorit i oblast soutěžního práva. V současné době lze zákon o ochraně hospodářské soutěže hodnotit jako **převážně slučitelný** s právem ES. Zákon o ochraně hospodářské soutěže byl vytvořen podle vzoru soutěžního práva ES. To přesněji znamená, že zákon převzal ustanovení článků 85 a 86 Římské smlouvy (tzv. primární právo), základní instituty sekundárního práva ES a umožňuje výklad ve smyslu rozhodnutí Evropské komise i Soudního dvora. V roce 1997 pokračoval ÚOHS v činnosti směřující k zajištění plné slučitelnosti české právní úpravy ochrany hospodářské soutěže s právem ES. Úřad v průběhu roku 1997 dokončil analýzu slučitelnosti zákona s relevantními právními akty ES v Informačním systému aproximace práva - ISAP, který hodnotí slučitelnost právního řádu ČR prostřednictvím komparace jednotlivých ustanovení českého právního předpisu s právem ES, a průběžně plnil další úkoly zadávané na úrovni Pracovního výboru pro provádění Evropské dohody a Pracovní skupiny pro aproximaci práva. V souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 2. července 1997 č. 398, o plánu práce vlády na 2. pololetí 1997 a o výhledu na 1. pololetí 1998, Úřad v roce 1997 zpracoval a předložil vládě ČR **návrh věcného záměru novely zákona o ochraně hospodářské soutěže**. Ná-

vrh věcného záměru byl zpracován na základě analýzy platné právní úpravy ochrany hospodářské soutěže v České republice, souvisejících právních předpisů a jejich porovnání s právní úpravou Evropského společenství. Cílem návrhu je dosažení vyššího stupně slučitelnosti se soutěžním právem ES a posílení právní jistoty v oblasti hmotně právní i procesně právní. Návrh bere v úvahu judikaturu Soudního dvora, rozhodovací činnost Komise i zkušenosti získané aplikací zákona za dobu jeho účinnosti. Z navrhovaných změn jsou z hlediska zajištění vyššího stupně slučitelnosti se soutěžním právem ES nejdůležitější tyto :

- Jednoznačné vymezení pravidla *de minimis* pro dohody narušující soutěž, tj. vymezení okruhu dohod, které nemají citelný dopad na soutěž a tudíž nebudou podléhat obecnému zákazu dohod narušujících soutěž.
- Zavedení definice dominantního postavení ve smyslu judikatury Soudního dvora, tj. **na principu tržní síly**, kdy tržní podíl je sice významným, ale ne jediným kritériem při vymezování dominantního postavení.
- Zpřesnění **definice spojení podniků** tak, aby plně korespondovala s právními předpisy ES v oblasti kontroly spojování podniků.

Na základě harmonogramu opatření k dosažení úplného promítnutí aktů Evropských společenství do právních předpisů České republiky vypracovaného na základě usnesení vlády ČR č. 246/1997 se počítá s předložením návrhu novely zákona o ochraně hospodářské soutěže vládě ČR do 31. prosince 1998. Obecně lze konstatovat, že ZOHS byl vytvořen podle soutěžního práva ES a právních úprav členských zemí EU.

5.2 Oblast veřejných zakázek

Evropská dohoda obsahuje jednak obecný závazek České republiky vyvinout úsilí k zajištění postupné slučitelnosti právních předpisů ČR s právními předpisy ES (čl. 69), jednak výčet prioritních oblastí této harmonizace (čl. 70). Právní úprava veřejných zakázek nepatří mezi prioritní oblasti, dopadá na ni proto pouze obecný závazek k zajištění slučitelnosti.

V roce 1997 byla ÚOHS dokončena analýza slučitelnosti zákona o zadávání veřejných zakázek s relevantními směrnici práva ES v Informačním systému aproximace práva - ISAP. Podle této podrobné analýzy lze hodnotit zákon o zadávání veřejných zakázek jako **převážně slučitelný s výhradou**, tj. odchylky zákona jsou přípustné na základě úpravy obsažené v Evropské dohodě. Odchylky zákona od komunitární úpravy vyplývají z článku 68 Evropské dohody. Na základě tohoto ustanovení mají uchazeči z České republiky od nabytí platnosti Evropské dohody, tj. od 1. února 1995, umožněn přístup k procedurám zadávání zakázek ve Společenství na základě zacházení ne méně příznivého, než je to, které je poskytováno společností Společenství. Naproti tomu uchazečům z členských států EU bude umožněn přístup k procedurám zadávání zakázek v České republice na základě zacházení ne méně příznivého, než které je poskytováno společností ČR, s časovým odstupem, nejpozději však koncem přechodného období tj. do 31.1.2005. V souladu s usnesením vlády České republiky č. 398, o plánu práce vlády na 2. pololetí 1997 a o výhledu na 1. pololetí 1998, Úřad v roce 1997 zpracoval a předložil vládě ČR **návrh věcného záměru novely zákona o zadávání veřejných zakázek**, který byl vládou projednán dne 22.4.1998. Zásadním důvodem pro zpracování návrhu bylo dosažení vyššího stupně slučitelnosti zákona s právem ES. Návrh také zohledňuje praktické poznatky a zkušenosti získané při výkonu dohledu nad dodržováním zákona Úřadem. Základními principy navrhované právní úpravy z hlediska harmonizace s právem ES jsou:

- Úprava věcné působnosti zákona v souladu s evropskými zadávacími směrnici, tj. rozšíření působnosti o zakázky, jejichž předmět požívá ochrany zákonů upravujících práva **z průmyslového a duševního vlastnictví**, které jsou zatím z působnosti zákona vyňaty.
- V rámci transpozice evropských zadávacích směrnic bude nejvýznamnější změnou promítnutí směrnice č. 39/38/EHS, o koordinaci zadávacích postupů subjektů působících

v sektorech **vody, energií, dopravy a telekomunikací**. Návrh věcného záměru novely zákona o zadávání veřejných zakázek zamýšlí rozšíření působnosti zákona i na uvedené sektory. V těchto sektorech převážně existují tzv. přirozené monopoly, což prakticky znamená, že veřejné i soukromé podniky nejsou vystaveny žádné konkurenci, případně konkurenci velmi omezené. Je proto v zájmu zejména spotřebitelů, aby i tyto podniky zadávaly své zakázky jako zakázky veřejné a na soutěžním principu.

5.3 Sledování účinnosti legislativy ČR v oblasti soutěžního práva a veřejných zakázek

Účinnost legislativy ČR v oblasti ochrany hospodářské soutěže a veřejných zakázek je průběžně ověřována v rozhodovací činnosti ÚOHS. Bezprostřední zkušenosti výkonných složek učiněné během roku 1997 byly vyhodnoceny a závěry z nich použity jako podklady pro připravovanou novelu zákona. Někdy je hodnocení účinnosti legislativy prováděno v mnohem širším kontextu, jako v případě dokončení reformy systému zadávání veřejných zakázek, kterou ÚOHS vnímá jako komplexní soubor, vyžadující sladění legitimních požadavků veřejných zadavatelů, soukromých dodavatelů a široké veřejnosti. V roce 1997 se rovněž velmi silným způsobem projevila nutnost hledání efektivního řešení problematiky, která nastala v chování **kabelových televizí** při určování výše poplatků. Vysoká četnost stížností postoupených ÚOHS a vztahujících se k jednání kabelových televizí byla důvodem k iniciaci jednání se zástupci Ministerstva financí o možnosti zavedení regulací pro tuto oblast. Velmi aktuálním právním problémem v oblasti ochrany hospodářské soutěže v roce 1997 se stala také problematika **uzavírání velkého počtu smluv** o výhradním nákupu, které výrobci uzavírají v rámci jednoho distribučního kanálu.

6. Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní vztahy ÚOHS v oblasti hospodářské soutěže a veřejných zakázek se v roce 1997 uskutečňovaly na několika úrovních. S ohledem na postupující proces přípravy České republiky na vstup do EU lze za prioritu mezinárodní spolupráce ÚOHS označit vztahy s Evropskou unií, a to zejména s Generálním ředitelstvím EK pro soutěž. Nově byly v loňském roce též navázány vztahy s Generálním ředitelstvím **pro vnitřní trh a finanční služby EK**, do jehož působnosti náleží mj. i **veřejné zakázky**. Při návštěvě EK v březnu 1997 byly hlavními body jednání aktuální otázky soutěžní politiky a politiky veřejných zakázek, včetně otázek týkajících se harmonizace práva. V říjnu 1997 se v Bruselu vedení ÚOHS zúčastnilo projednávání závěrů Zelené knihy o vertikálních omezeních, kterou v lednu 1997 vydala Evropská komise za účelem posouzení dalšího přístupu k problematice distribučních dohod z pohledu ochrany hospodářské soutěže. Jednalo se o první možnost, kdy se zástupci ÚOHS přímo účastnili procesu vytváření soutěžní politiky EK a přípravy budoucí právní úpravy. Ve spolupráci s Generálním ředitelstvím pro vnitřní trh a finanční služby EK ÚOHS v prosinci 1997 uspořádal seminář o veřejném zadávání v EU. Cílem semináře bylo seznámení pracovníků ÚOHS s hlavními principy právní úpravy veřejných zakázek v EU. Přednášející odborníci z EK se současně vyslovili k některým problematickým otázkám české právní úpravy, a to zejména v kontextu připravované novely zákona, jejímž cílem je mj. dosažení vyššího stupně slučitelnosti s právem ES. V květnu 1997 se v Sofii uskutečnila již třetí Soutěžní konference zemí střední a východní Evropy, pořádaná Evropskou komisí tentokrát ve spolupráci s bulharským soutěžním úřadem. Hlavním cílem byla výměna zkušeností s praktickou aplikací soutěžního práva a posílení vztahů spolupráce mezi jednotlivými soutěžními úřady a EK. Konference ukázala, že v oblasti ochrany hospodářské soutěže došlo v mnoha

přidružených zemích ke značnému pokroku. S hodnocením současného stavu soutěžního práva v České republice zde vystoupil předseda ÚOHS pro ochranu hospodářské soutěže Ing. Stanislav Bělehrádek. Velký význam přikládá ÚOHS také spolupráci s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). V rámci zabezpečení spolupráce ČR s touto organizací je Úřad pověřen **gescí nad Výborem pro soutěžní právo a politiku**. Zástupci ÚOHS se v roce 1997 zúčastnili pravidelných zasedání Výboru resp. jeho pracovních skupin. Na jarním zasedání Výboru byla předložena výroční **zpráva Úřadu** pro ochranu hospodářské soutěže o stavu a vývoji soutěžní politiky v České republice za rok 1996. V rámci tohoto zasedání se současně uskutečnil i kulatý stůl o problematice dodržování stanovených prodejních cen. Během říjnového zasedání Výboru se uskutečnil kulatý stůl o otázkách vztahu soutěžního práva a práv duševního vlastnictví. S rostoucím významem harmonizace soutěžních pravidel v celosvětovém kontextu se klade zvýšený důraz na soutěžní politiku také v rámci Světové obchodní organizace (WTO). V rámci WTO zahájila činnost pracovní skupina pro vzájemný vztah obchodu a hospodářské soutěže, jejíhož jednání se v listopadu zúčastnilo i vedení ÚOHS v čele s jeho předsedou. V rámci navazování kontaktů s partnerskými úřady navštívil předseda ÚOHS v roce 1997 soutěžní úřady v Litvě, v Lotyšsku, v Estonsku, ve Švýcarsku a v Řecku. Dlouhodobá spolupráce s Ruskem byla završena podpisem dohody o spolupráci, na jejímž základě uspořádal Úřad týdenní stáž pro místopředsedu Státního výboru pro ochranu soutěže a nových hospodářských struktur Ruska a později pro dva vedoucí pracovníky regionálních úřadů Státního výboru. Cílem obou stáží bylo seznámit ruské kolegy s právní úpravou v oblasti hospodářské soutěže v ČR a s konkrétní aplikací soutěžních pravidel.

7. Závěr

7.1 Zhodnocení hlavních zásahů a ostatních aktivit v roce 1997

- Byl zaznamenán značný nárůst zásahů ÚOHS v roce 1997 proti **regionálním a místním monopolům**. Vysoká četnost stížností postoupených ÚOHS a vztahující se k jednání **kabelových televizí** byla důvodem k iniciaci předběžného jednání o možnosti zavedení regulací pro tuto oblast. S cílem zajištění zákonné ochrany v případech, kdy je spotřebitel poškozován, ale ÚOHS nemůže kvalifikovat takové jednání jako zneužití monopolního postavení, ÚOHS prosazoval v připomínkách k věcnému návrhu zákona o podmínkách některých smluv uzavíraných se spotřebiteli **odstranění nerovnoprávnosti vztahů soutěžitel – spotřebitel**.
- Trend **nárůstu** dohod naplňujících znaky **franchisingových dohod** zaznamenaný v roce 1996 pokračoval i v roce 1997. Franchisingové dohody jsou vnímány jako moderní a progresivní forma distribuce zboží nebo poskytování služeb, jež umožňuje kombinaci úspěšné metody podnikání franchisora s osobní iniciativou soukromého vlastníka. Z těchto důvodů ÚOHS uvedené dohody v jednotlivých případech schvaloval. V soutěžním právu ES je na kategorie dohod o franchisingu udělena bloková výjimka podle čl. 85/(3) Smlouvy o založení ES. Do zákona na ochranu hospodářské soutěže budou blokové výjimky zavedeny po vstupu ČR do EU.
- **Přísnější přístup** ÚOHS aplikovaný v případech protisoutěžního jednání sdružení podnikatelů v posledních letech, přispěl k poklesu zásahů ÚOHS v této oblasti.
- Obhajoba hospodářské soutěže v regulovaných sektorech patřila mezi **hlavní priority činnosti ÚOHS**. V roce 1997 ÚOHS prostřednictvím přímé účasti svých zástupců a pomocí připomínek se účastnil projednávání návrhu Energetické politiky ČR a jednání o ustavení ústředního energetického dispečinku. V rozhodnutí ÚOHS ve věci **ČEZ/PEAS**

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže identifikoval faktory, které mají bezprostřední vliv na konkurenční prostředí v elektroenergetice, a zároveň poukázal na příčiny, které vzniku hospodářské soutěže brání.

- V roce 1997 ÚOHS soustavně **prosazoval** v rámci meziresortního připomínkového řízení nebo v případech vypracování stanovisek k materiálům pro jednání vlády ČR **prosoutěžní hledisko** (zákon o veřejném zdravotním pojištění a zákon o zdravotní péči – upřednostnění **práva pojištěnce na volbu lékaře**, nesouhlas se zakotvením výhradního poskytnutí smluvního zdravotního pojištění jen zdravotními pojišťovnami, zákon o telekomunikacích – prosazování **ustavení nezávislého regulačního orgánu** apod.).
- V rámci privatizačního procesu ÚOHS podporoval zejména záměry, které mohly přispět soutěžnímu prostředí (v případě privatizace Západočeských keramických závodů Horní Bříza byla prosazena podmínka veřejné soutěže omezující účast zájemců, kteří prokazatelně vlastní v ČR majetkový podíl ve společnosti zabývající se těžbou a zpracováním kaolínu a jílu, nebo takovou společnost už vlastní. V případě ČEPRO byla prosazována možnost přístupu do produktovodu i jiným soutěžitelům).
- V roce 1997 byla zjištěna poměrně **velká četnost** případů, kdy **orgány měst** porušovaly svými opatřeními ZOHS tím, že vydávaly vyhlášky a doplňky územních plánů, zakazující novým stavebním společnostem či investorům budovat jiné zdroje tepla a **nutily je** připojovat se k centrálnímu zásobování teplem. Většina dalších zásahů ÚOHS proti opatřením orgánů státní správy a orgánům obcí souvisela se **stánkovým prodejem a provozováním taxislužeb**.
- Při povolování spojení podniků byl v roce 1997 kladen mnohem **větší důraz** na posuzování **hospodářských výhod** uváděných účastníky řízení při zamýšleném spojení, zejména pak při posuzování těchto výhod z pohledu konečného spotřebitele a veřejného zájmu. Rovněž ve větší míře byla použita odborná stanoviska a závěry soudních znalců při prokazování vzniku benefičních účinků pro konečného spotřebitele v důsledku spojení podniků, při vymezení relevantních trhů a celkové anticipace budoucích tržních struktur. V některých případech ÚOHS vydával povolení o spojení podniků **s podmínkami** (omezení a závazky pro účastníky řízení nezbytné pro ochranu hospodářské soutěže na dobu určitou jako pojistku dodržení deklarovaných závazků), která zároveň sloužila k zabezpečení zájmu konečného spotřebitele nebo k vyloučení nebezpečí ohrožení veřejného zájmu.
- S cílem dosažení **lepší informovanosti veřejnosti** aplikací zákona o veřejných zakázkách, ÚOHS poskytl v roce 1997 přes 300 písemných odpovědí na dotazy vztahující se k předmětné oblasti, dále se pracovníci odboru dohledu podíleli **na přednáškách a seminářích pro zadavatele a uchazeče**.
- Stěžejním úkolem ÚOHS v roce 1997 byla příprava návrhů věcných záměrů novely zákona o ochraně hospodářské soutěže a novely zákona o zadávání veřejných zakázek. Cílem novelizace uvedených zákonů je **dosažení vyššího stupně slučitelnosti s právem ES a posílení právní jistoty** v oblasti hmotně právní.

7.2 Hlavní cíle základní činnosti ÚOHS v roce 1998

- Dokončení práce související s novelizací zákona o ochraně hospodářské soutěže a zákona o zadávání veřejných zakázek a předložení návrhů těchto zákonů k dalšímu řízení.

- Dopracování resortních **pozičních dokumentů** pro jednání o dohodě o přístupu ČR k EU pro oblast ochrany hospodářské soutěže a veřejných zakázek.
- Další **prohloubení spolupráce s ostatními soutěžními úřady**, zintenzivnění vzájemné komunikace s partnerskými soutěžními úřady ve střední a východní Evropě s využitím Internetu, který byl na těchto institucích instalován na základě projektu DG IV a PHARE.
- Pokračování v úzkých pracovních vztazích s **DG IV a DG XV**, a to zejména v souvislosti s připravovanými novelami zákona o ochraně hospodářské soutěže a zákona o zadávání veřejných zakázek.
- **Využití institucionalizovaných nástrojů** spolupráce, jako jsou Implementační pravidla pro provádění soutěžních ustanovení Evropské dohody, případně Revidované doporučení Rady OECD o spolupráci mezi členskými státy ve věci protisoutěžních praktik nepříznivě ovlivňujících mezinárodní obchod.
- Pravidelná spolupráce s Výborem pro soutěžní právo a politiku **OECD**.
- Zajištění maximální **informovanosti veřejnosti** o výstupech činnosti ÚOHS.
- **Spolupráce** s regulačními orgány přirozených monopolů a aktivní prosazování prosoutěžních opatření v příslušných regulovaných odvětvích. Usilí o vznik **nezávislých** regulačních orgánů.
- **Zpřísnění přístupu** v případech porušení zákona ze strany **místních a lokálních monopolů**. Pokračující snaha o vyřešení problematiky kabelových televizí.
- Podíl na vypracování právních norem týkající se **mediální oblasti** a autorských práv.
- Sledování **trendů rozvoje tržních struktur** na vybraných trzích.
- Prosazování práva hospodářské soutěže v mediální oblasti, které bude brát v úvahu jak nutnost posílení ekonomické efektivity, tak veřejný zájem.
- V rámci mezinárodní spolupráce uskutečňující se mezi antimonopolními úřady, na úrovni EK a OECD **teoreticky přispívat** a podílet se na formulaci názorů, přístupů a stanovisek k jednotlivým problémům v oblasti hospodářské soutěže.
- Prohloubení spolupráce s **NKÚ** a dalšími kontrolními orgány na úseku veřejných zakázek.
- **Posílení právního vědomí** zejména zadavatelů veřejných zakázek, ale i uchazečů, přednáškovou činností.